

Jaarverslag
2021

DE GEMENE REU VAN REUMA

ReumaNederland

Lees het verhaal
van Elisha

Inhoud

3	Voorwoord
4	Verslag Raad van Toezicht
6	Hoofdstuk 1. Activiteiten en resultaten
11	Hoofdstuk 2. Organisatie en bestuur
20	Hoofdstuk 3. Financiële verantwoording
26	Jaarrekening 2021
58	Bijlagen
58	Gehonoreerde wetenschappelijke onderzoeksprojecten 2021
62	Samenstelling commissies en adviesraden per 31 december 2021
63	Lijst met gebruikte afkortingen

Voorwoord

‘Samen strijden we voor een beter leven met reuma vandaag en een leven zonder reuma morgen’

In 2020 formuleerden wij, in nauwe samenwerking met de Vrije Universiteit Amsterdam en heel veel stakeholders, onze nieuwe strategie en speerpunten. Het geeft veel positieve energie om aan de totstandkoming van die plannen te werken. Maar het uiteindelijke succes hangt natuurlijk voor een groot deel af van hoe je de ambities tot leven brengt.

2021 stond voor een groot deel dan ook in het teken van de implementatie van onze mooie plannen. We brachten in kaart welke wegen we moeten bewandelen richting die stip op de horizon in 2040: een wereld waarin reuma niet langer een chronische aandoening is, omdat we dan de oplossing kennen om reuma te genezen. Het resultaat? Een mooi traject waarin we de route naar onze doelen in kaart brachten, inclusief de tussenliggende mijlpalen. En waarin we ook verder werkten aan de vernieuwing van onze organisatie. Een nieuwe manier van werken waarin onze waarden vernieuwen, verbinden en de rol van voorvechter centraal staan.

Dat ‘verbinden’ als een van onze organisatiewaarden centraal staat in onze dagelijkse werkzaamheden, is voor ons niet meer dan logisch. Wij hebben immers niet alle wijsheid in pacht, maar we zijn wel gedreven om partijen bij elkaar te brengen en samen te werken aan die gemeenschappelijke doelen. Waarbij wij ook nadrukkelijk de rol van mensen met reuma willen vertegenwoordigen.

Om onze doelen te bereiken, neemt ReumaNederland ook de rol van ‘voorvechter’ aan. Door op te komen voor de belangen van mensen met reuma. Soms als actievoerder, maar veel vaker door het gesprek aan te gaan. Zo maken we ons hard voor de vergoeding van noodzakelijke fysiotherapiebehandelingen en blijven we ons inzetten voor het realiseren van gebruiksvriendelijke medicijnverpakkingen. Want het is toch

te gek voor woorden dat wanneer je zo afhankelijk bent van je dagelijkse medicatie, je niet eens in staat bent om deze zelfstandig te openen.

Helaas bracht COVID-19 ook dit jaar opnieuw de nodige uitdagingen met zich mee. Juist in tijden van vernieuwing en verandering is het prettig als je elkaar ook live kunt treffen. Dat zat er ook voor ons niet echt in. Verder kon onze collecte voor de tweede keer op rij niet doorgaan. Dat was een enorme tegenvaller. Voor onze inkomsten, al wisten we die gelukkig op andere manieren op te vangen. Maar zeker ook voor alle vrijwilligers, die klaarstonden om langs de deuren te gaan.

Al met al kijk ik vol trots terug op 2021. Trots op de energie van onze medewerkers, vrijwilligers en partners, om ook écht invulling te geven aan onze uitdagende plannen en ambitie. Op het moment van schrijven, voelen we allemaal de afschuw en onzekerheid van de oorlog in Oekraïne. Het is nog onzeker in hoeverre deze trieste gebeurtenis invloed zal hebben op ons werk in 2022. Toch voelen we als ReumaNederland het vertrouwen in de toekomst. Een toekomst waarin wij elkaar – eindelijk – weer live kunnen ontmoeten om met elkaar aan de slag te gaan. Voor een beter leven met reuma vandaag en een leven zonder reuma morgen.

Ik wil alle vrijwilligers, partners en collega's bedanken voor de mooie samenwerking in 2021. Bedankt voor jullie steun en vertrouwen, want zonder jullie; geen ReumaNederland.

Jan-Willem Förch

Bestuurder/algemeen directeur

Verslag Raad van Toezicht

Evenals vorig jaar, was ook 2021 een jaar waarin COVID-19 nadrukkelijk aanwezig was. Zo kon voor het tweede jaar op rij de collecte van ReumaNederland niet doorgaan. En ervoeren onze medewerkers de uitdagingen van het werken op afstand bij het implementeren en uitvoeren van de ambitieuze plannen die in 2020 zijn opgesteld. Tegelijkertijd is de Raad van Toezicht onder de indruk van de professionaliteit en flexibiliteit waarmee de medewerkers met deze omstandigheden zijn omgegaan. De Raad van Toezicht spreekt dan ook nadrukkelijk zijn waardering uit voor de inzet van alle medewerkers en vrijwilligers.

2021 was ook voor de Raad van Toezicht zelf een belangrijk jaar. We hebben afscheid genomen van mevrouw Faber. Zij was de afgelopen 9 jaar actief als voorzitter van de Raad van Toezicht. Wij zijn haar enorm dankbaar voor de betrokken en professionele wijze waarop zij invulling heeft gegeven aan deze rol.

Tegelijkertijd zijn wij er ook in geslaagd een zeer goede opvolger voor haar te vinden. Want vanaf eind 2021 is mevrouw Schuurmans als nieuwe voorzitter toegetreden tot de Raad van Toezicht. Mevrouw Schuurmans is sinds 2019 burgemeester van de gemeente Haarlemmermeer, waartoe onder andere Hoofddorp en luchthaven Schiphol behoren. Wij zijn content en trots dat zij met haar enorme bestuurlijke ervaring een bijdrage wil leveren aan de invulling van de ambities van ReumaNederland.

Ook zijn we blij dat we de heer Ketellapper mochten verwelkomen als nieuw lid van zowel de Raad van Toezicht als de Auditcommissie. Hij vult hiermee de openstaande plek in die was ontstaan na het vertrek van de heer Van Houdenhoven in 2020. De heer Ketellapper is momenteel op interim basis directeur van Norma en was hiervoor werkzaam als Financieel Directeur bij Buma/Stemra.

In het verslagjaar kwam de Raad van Toezicht vier keer bijeen. Onderwerpen die aan de orde kwamen, en besproken zijn dan wel goedgekeurd, waren onder meer:

- managementletter, jaarrekening inclusief accountantsverklaring en jaarverslag 2020;
- voortgang van het strategisch speerpuntentraject;
- vernieuwde onderzoeksprogramma;
- organisatieontwikkeling, nieuwe manier van werken en geformuleerde kernwaarden;
- begroting 2022;
- meerjarenbegroting 2023-2025;
- gevolgen COVID-19;
- positionering ReumaNederland;
- voortgang en aanpassing toekenningsprocedure impact investments.

Ook de Financiële Auditcommissie kwam vier keer bijeen in 2021, mede ter voorbereiding op de besluitvorming in de Raad van Toezicht. Onderwerpen die aan de orde kwamen, waren onder meer:

- managementletter;
- (concept)jaarrekening, inclusief accountantsverklaring en jaarverslag 2020;
- (concept)begroting 2022;
- meerjarenbegroting 2023-2025;
- voortgangsrapportages vermogensbeheerder;
- impact investments;
- zoektocht en aanstelling nieuwe accountant.

We beseffen ons dat ook het komende jaar weer de nodige uitdagingen met zich mee zal brengen. Niet alleen vanwege de onzekerheden rondom COVID-19. Op het moment van schrijven viel Rusland een maand geleden Oekraïne binnen en er valt nog geen enkele voorspelling te maken hoe deze verschrikkelijke oorlog zich zal ontwikkelen. En in hoeverre dit het komend jaar ook negatieve gevolgen heeft voor ReumaNederland en zijn stakeholders. Als Raad van Toezicht zullen wij in ieder geval in

nauwe samenspraak met de bestuurder de ontwikkelingen scherp in de gaten houden.

31 mei 2022

M. Schuurmans-Wijdeven
Voorzitter Raad van Toezicht

drs. K.B. Tewarie RA

prof. dr. F. Koning

dr. H.H. Kuper

Drs. W.J. Ketellapper RA

Hoofdstuk 1.

Activiteiten en resultaten

ReumaNederland is voorvechter van een wereld waarin reumatische aandoeningen geen beperking meer vormen. Waarın mensen zonder de rem van reuma een volwaardig leven kunnen leiden. Een leven dat past bij hun ambities. Wij willen ervoor zorgen dat de patiënt van morgen geen patiënt meer hoeft te zijn, maar met zijn of haar ambities kan bijdragen aan de samenleving. Onze doelbestedingen op het gebied van onderzoek, innovatie, informatie en ondersteuning van patiënten en belangenbehartiging zijn daarop gericht.

1.1 Doelbesteding

Onderzoek en innovatie

ReumaNederland ondersteunt kansrijke innovaties die de behandeling en zorg van mensen met reuma verbeteren. Zo willen we de kwaliteit van leven van mensen met reuma verbeteren, de ziekte niet langer chronisch maar omkeerbaar maken en ook de kosten voor de maatschappij betaalbaar houden.

Voor innovatie is onderzoek nodig. Daarom stimuleert en financiert ReumaNederland kwalitatief hoogwaardig wetenschappelijk reumaonderzoek. Daarin wordt door ReumaNederland de gehele keten van onderzoek gefinancierd van fundamenteel tot translationeel onderzoek: het vertalen van onderzoeksuitkomsten naar mogelijke behandelingen of het vertalen van vraagstukken uit de behandelpraktijk naar nieuw onderzoek. Het doel van het financieren van de gehele onderzoeksketen is zo snel mogelijk een verbetering in de diagnose van reuma en in de behandeling van mensen met reuma te realiseren. We doen dat door kortlopend en langlopend wetenschappelijk onderzoek te financieren. Om uitkomsten uit onderzoek verder te brengen, zoekt ReumaNederland daarnaast de samenwerking met andere partijen. Hierbij kan gedacht worden aan partners in het bedrijfsleven en publieke financiers.

Beoordeling van wetenschappelijke onderzoeksvoorstellen vindt plaats door de Wetenschappelijke

Adviesraad (ten aanzien van wetenschappelijke aspecten, vernieuwend onderzoek, etc.) De leden van de Ervaringsdeskundigencommissie beoordelen de aanvragen voor financiering van wetenschappelijk onderzoek op relevantie voor patiënten, maatschappij en op patiëntenparticipatie.

Kortlopend wetenschappelijk onderzoek

ReumaNederland wilde in 2021 o.a. sturen op het versnellen van resultaten uit wetenschappelijk onderzoek. Dit houdt in dat voor kortlopend onderzoek in principe een maximale looptijd van vier jaar geldt. Financiering door ReumaNederland wordt telkens voor één jaar toegekend. Vervolgfinanciering hangt af van een tussentijdse evaluatie van de voortgang van het project. Bij positieve resultaten na twee jaar onderzoek, kan financiering voor vervolgonderzoek worden aangevraagd. In 2021 financierde ReumaNederland 18 kortlopende projecten ter waarde van € 1,2 miljoen.

In 2021 zijn zeven nieuwe kortlopende projecten gehonoreerd. Van alle gehonoreerde projecten die in voorgaande jaren zijn aangevraagd, is de financiering na een positieve tussenevaluatie voortgezet.

Langlopend wetenschappelijk onderzoek

ReumaNederland financiert langlopend wetenschappelijk onderzoek in vijftien onderzoeksgroepen verbonden aan Nederlandse universiteiten en universitaire medische centra. Deze onderzoeksgroepen hebben wij benoemd tot Research Centre of Excellence (RCE). Elk van de RCE's werkt aan het behalen van doelen in een bewezen onderzoeksrichting. In 2021 financierde ReumaNederland voor € 1,5 miljoen onderzoek naar artrose en kraakbeenherstel (zeven RCE's), ontstekingsreuma (zeven RCE's) en jeugdreuma (één RCE). De financieringsperiode van dit langlopende onderzoek loopt medio 2023 af.

Artrose Offensief In 2020 startte ReumaNederland een ambitieus offensief tegen artrose. Het doel? Samen met vooraanstaande stakeholders van artrose een aandoening maken die we kunnen voorkomen en genezen. In 2021 herijkte ReumaNederland de doelstelling en activiteiten; hoe kunnen we nóg meer van buiten naar binnen denken? Welke alliantiepartijen zijn er nodig om ons doel te bereiken? En wat kunnen zij bijdragen aan onze ideeën en routekaart?

In 2022 staat een geplande werkconferentie met 70 alliantiepartijen op het programma. ReumaNederland is trots op dit resultaat, want alleen door samen te werken, maken we van artrose een omkeerbare aandoening.

Publiek-private samenwerkingen In de afgelopen jaren investeerde ReumaNederland in nieuwe bronnen van inkomsten door samen te werken met andere organisaties op het gebied van wetenschappelijk reumaonderzoek en wetenschappelijke technologische ontwikkelingen op het gebied van Life Science en Health. De inkomsten uit deze samenwerkingen bedroegen in 2021 € 1,1 miljoen.

ReumaNederland is (mede-)initiatiefnemer van diverse grote nationale en internationale samenwerkingsverbanden op het gebied van onderzoek en innovatie. Binnen Nederland betreft het vooral participatie in publiek-private samenwerkingen (PPS) op basis van financiering van Health Holland, samenwerkingsprojecten met ZonMw alsmede cofinanciering van projecten met ZonMw en NWO.

In 2021 besteedde ReumaNederland € 0,9 miljoen aan innovatie- en PPS-projecten. Daarnaast besteedde ReumaNederland € 1,6 miljoen aan het samenwerkingsverband ARCH voor betere zorg voor mensen met een zeldzame vorm van reuma. Het digitale platform dat ARCH ontwikkelt, verbindt patiënten en hun behandelaren met de experts op het gebied van zeldzame vormen van reuma in heel Nederland.

Samen komen ze tot een individueel behandelplan voor elke patiënt. Zo kan iedere patiënt de beste zorg in het eigen ziekenhuis krijgen.

Patiënteninformatie

ReumaNederland hecht veel waarde aan de zorgvuldige informatieverstrekking aan mensen met reuma, hun omgeving én het grote publiek. In die informatieverstrekking zijn wij begrijpelijk, actueel en betrouwbaar.

Ook in dit verslagjaar maakte COVID-19 opnieuw een belangrijk onderdeel uit van deze informatie. Zo kwamen er bijvoorbeeld veel vragen binnen over wel of niet vaccineren, wat natuurlijk uitermate spannend is als je een immunologische aandoening hebt. ReumaNederland informeerde via de website, nieuwsbrieven en social media. Deze COVID-19 gerelateerde informatie kwam tot stand in samenwerking met de Nederlandse Vereniging voor Reumatologie (NVR).

In 2021 startte ReumaNederland met de ontwikkeling van een nieuw platform: reuma.nl. De centrale plek waar mensen met reuma en hun naasten in de toekomst terecht kunnen voor de meest uitlopende vragen over reuma. Op dit platform vinden ze o.a. medische informatie, adviezen over het omgaan met reuma en de mogelijkheid tot lotgenotencontact.

Een andere digitale ontwikkeling is die van de nieuwe tool 'Reuma?'. Een online tool voor mensen met gewrichtsklachten. Aan de hand van een checklist kunnen zij snel achterhalen of ze een vorm van reuma hebben. In 2021 startte ReumaNederland de campagne voor het validatieonderzoek (werkt de checklist naar behoren?). In totaal zijn er 10.000 deelnemers nodig.

In 2021 besteedde ReumaNederland € 1,7 miljoen aan patiënteninformatie.

Ondersteuning van patiëntenactiviteiten

In 2021 verstrekte ReumaNederland € 0,7 miljoen aan financiële ondersteuning van landelijke en lokale reumapatiëntenorganisaties (RPV's). Ongeveer 2/3 deel is door de verenigingen besteed aan patiëntenactiviteiten, zoals beweegactiviteiten. Ruim 1/3 deel van de subsidies is toegekend als lumpsumfinanciering ter dekking van de algemene kosten. Deze financiering is afhankelijk van het ledenaantal van de vereniging of betreft een vast bedrag in geval van een stichting.

Helaas zien we dat het voor steeds meer lokale RPV's lastig wordt om de continuïteit te waarborgen. Deels vanwege een dalend ledenaantal en deels omdat er geen opvolging is voor aftredende bestuursleden. Met als gevolg een steeds verder dalend aantal lokale RPV's. ReumaNederland stond daarom voor een 'duivels dilemma': met de financiering vanuit ReumaNederland kunnen steeds minder mensen bereikt worden met lokale beweegactiviteiten. Terwijl ReumaNederland er juist wil zijn voor alle mensen met reuma. ReumaNederland ontkomt er daarom niet aan om beschikbare gelden anders te gaan besteden. Zodat veel meer mensen met reuma toegang hebben tot gerichte beweegactiviteiten. In juni informeerden we de lokale RPV's daarom dat de subsidie vanuit ReumaNederland eindig is. Maar dat ReumaNederland deze de komende 2,5 jaar ongemoeid zal laten, zodat RPV's de tijd hebben om alternatieve vormen van financiering te zoeken.

Om zoveel mogelijk mensen met reuma de mogelijkheid te geven deel te nemen aan beweegactiviteiten, werkt ReumaNederland intussen hard aan alternatieven. Zo wordt er actief gesproken met exploitanten van zwembadlocaties en ook de recente samenwerking met NL Actief, de branchevereniging van fitnesscentra, is daar een mooi voorbeeld van. Dankzij deze samenwerking voeren nu honderd sportscholen in Nederland het keurmerk 'Reuma'. Dat betekent dat er een speciaal opgeleide fitnessinstructeur aanwezig is die mensen met reuma kan begeleiden.

Daarnaast sloeg ReumaNederland, in een vijfjarig samenwerkingsconvenant, de handen ineen met de Koninklijke Wandelbond Nederland (KWbN). Met deze samenwerking hopen we mensen met reuma in beweging te brengen en een gezonde leefstijl te stimuleren. Om dit doel te bereiken gaan de KWbN en ReumaNederland wandelen in al haar verschijningsvormen bij mensen met reuma onder de aandacht brengen. Onderdeel hiervan is het beweegprogramma FitStap, dat wij inhoudelijk aanpassen voor mensen met reuma.

Collectieve Belangenbehartiging

ReumaNederland behartigt de belangen van mensen met reuma; in de zorg en bij de politiek. Ook zijn wij als patiëntenorganisatie betrokken bij de totstandkoming en herziening van nieuwe richtlijnen in de behandeling van patiënten en brengen we het patiëntenperspectief in projecten om de zorg voor mensen met reuma te verbeteren. In 2021 besteedde ReumaNederland € 0,6 miljoen aan belangenbehartiging.

Ik zou willen dat ik
je pijn weg kon halen.
Zodat jij weer kan stralen.
Al was het maar een dag.
Leven zonder rem.
Je doet dit niet alleen.
Weet dat ik er ben.

lief-leven

In het verslagjaar bracht ReumaNederland medicijnverpakkingen onder de aandacht: bijna twee op de drie mensen met reuma krijgt de noodzakelijke reumamedicijnen niet uit de verpakking. Daarom riepen wij de minister op om medicijnverpakkingen gebruiksvriendelijker te maken. Daarnaast ontwikkelden we, in samenwerking met de Universiteit Twente, een pilstrip die wél makkelijk te openen is.

Voor WereldReumaDag sloeg ReumaNederland de handen ineen met Lief Leven. Samen maakten we een mooi gedicht, speciaal voor mensen met reuma. Om het leven iets meer kleur te geven en mensen met reuma te laten voelen dat er aan hen wordt gedacht. Het gedicht werd in totaal 469 keer op social media gedeeld en we hebben 3.105.711 unieke personen bereikt.

1.2 Fondsenwerving

ReumaNederland wil de kwaliteit van het leven van mensen met reuma verbeteren. Met onderzoek naar betere behandelingen, betrouwbare informatie en aandacht voor de belangen van mensen met reuma. Daar is geld voor nodig. Daarom werft ReumaNederland fondsen. De belangrijkste bronnen van inkomsten zijn donaties, nalatenschappen, de jaarlijkse collecte, fondsenwervende acties, opbrengsten uit loterijen en opbrengsten uit samenwerkingsverbanden.

Nalatenschappen Nalatenschappen vormen nog altijd de grootste inkomstenbron van ReumaNederland. Regelmatig krijgen wij (een deel van) een erfenis van mensen die geraakt zijn door de impact van reuma. In 2021 ontving ReumaNederland € 5 miljoen uit legaten en erfstellingen. Ons eigen Servicebureau Schenken en Nalaten draagt zorg voor de optimale afwikkeling van de nalatenschappen.

Collecte Eind januari 2021; ReumaNederland nam opnieuw een moeilijk besluit. Wegens COVID-19 kon de huis-aan-huis collecte voor de tweede keer op rij

niet doorgaan. Een enorme tegenvaller. Financieel, maar zeker ook mentaal, voor al die 40.000 vrijwilligers. Zij stonden klaar om langs de deuren te gaan. Gelukkig had ReumaNederland dit keer een alternatief voorbereid: de online Thuiscollecte. Hoewel het voor bestaande vrijwilligers duidelijk erg nieuw was, ging een flink aantal er toch mee aan de slag. Dit toont onze gezamenlijke ambitie om te vernieuwen aan. De opbrengst van de collecte bedroeg € 0,6 miljoen.

Donaties en giften In 2021 stuurde ReumaNederland vijf mailings naar ruim 156.000 particuliere en zakelijke donateurs, met informatie over wetenschappelijk onderzoek en innovatieprojecten, zoals het Artrose Offensief (zie paragraaf 1.1). Uit deze mailings kwam in totaal € 1 miljoen aan giften binnen. Daarnaast kon ReumaNederland in 2021 rekenen op € 1,9 miljoen aan bijdragen van structurele gevers (periodieke schenkers en machtigingshouders).

Ruim 1 miljoen mensen met reuma krijgen hun medicijnverpakking niet open.

Fondsenwervende acties In het najaar van 2020 voegde ReumaNederland de afdelingen 'Fondsenwerving' en 'Communicatie' samen. Daar plukte de organisatie in 2021 de vruchten van.

De afdeling 'Fondsenwerving & Communicatie' voerde enkele vernieuwingen door, waaronder een uitbreiding van de fondsenwervende kanalen. Zo startte ReumaNederland in 2021 voor het eerst met face-to-face fondsenwerving (langs de deur en op straat). Verder zette de afdeling leadwervende campagnes in die naadloos aansloten op de doelstellingen van ReumaNederland. De campagne 'Pijnvrije pilstrip' is daar een mooi voorbeeld van.

Daarnaast pakte ReumaNederland in 2021 acties met derden op, waaronder de Reumawalk, die Wanda en Astrid voor de achtste keer op rij organiseerden. Samen kwamen we in beweging, met reuma én tegen reuma.

Loterijen ReumaNederland is al jaren begunstigde van de Goede Doelen Loterijen (de Nationale Postcode Loterij en de VriendenLoterij) en de Nederlandse Loterij (o.a. de Staatsloterij). Vanwege een strategieaanpassing bij de Goede Doelen Loterijen, maakte ReumaNederland als beneficiant de overstap van de VriendenLoterij naar de Nationale Postcode Loterij. Waarbij het wel mogelijk blijft om bij de VriendenLoterij geoormerkt voor ReumaNederland mee te blijven spelen. De totale inkomsten uit loterijen bedroegen in 2021 € 1,6 miljoen.

Hoofdstuk 2. Organisatie en bestuur

ReumaNederland is een stichting met een Raad van Bestuur en een Raad van Toezicht. Deze stichtingsstructuur voldoet aan de door het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) gestelde eis van een strikte scheiding tussen bestuur en toezicht.

2.1 Stichting ReumaNederland

De Stichting ReumaNederland heeft de volgende drie statutaire doelstellingen:

- Behartigen van de belangen van mensen met reuma;
- Bestrijding van reuma en de gevolgen van reuma;
- Financieren van wetenschappelijk reumaonderzoek.

2.2 Organisatie

Strategische doelen

In 2021 werkten we verder aan de invulling van de nieuwe strategische doelen. Om zo nog meer positieve impact te bereiken op het leven van mensen met reuma. Na een intensief traject, onder begeleiding van het Athena Instituut van de Vrije Universiteit, hebben we in 2020 een aantal strategische speerpunten geformuleerd die aansluiten bij de behoeften van mensen met reuma en bij wetenschappelijke en technologische toekomstmogelijkheden. Met als ultiem doel dat we streven naar een wereld in 2040 waarin genezing van reuma werkelijkheid is of waarin het mogelijk is te leven met reuma zonder beperkingen.

Dit doen we door in te zetten op de volgende domeinen:

- We realiseren precisiegeneeskunde voor mensen met reuma;
- We zijn het platform in Nederland voor betrouwbare patiënteninformatie, lotgenotencontact en ondersteuning voor mensen met reuma en hun naasten;
- We voorkomen dat artrose volksziekte nummer 1 wordt en ontwikkelen behandelingen om artrose te remmen en genezen.

In 2021 hebben we verder invulling gegeven aan de speerpunten. Voor ieder speerpunt maakten we een routekaart met essentiële mijlpalen, doorbraken en een tijdspad dat daarbij hoort. En gingen we met multidisciplinaire teams hiermee aan de slag.

Speerpunt 1: We maken van reuma een niet-chronische aandoening in 2040

Met dit speerpunt streven we naar een wereld in 2040 waarin genezing van reuma werkelijkheid is of waarin leven met reuma leven zonder beperkingen betekent. Het vertegenwoordigt onze visie op de volgende stap in behandelen: zorgen dat reuma een omkeerbare aandoening wordt. Het speerpunt richt zich op het stimuleren, faciliteren, financieren en beschikbaar maken van de inzichten van wetenschappelijk onderzoek. ReumaNederland zal onder meer experts betrekken om kansrijke onderzoeksgebieden en samenwerkingen te identificeren die nodig zijn voor het inzichtelijk maken van de oorzaken en werkingsmechanismen van reumatische aandoeningen. Verder wil ReumaNederland samenwerkingen stimuleren en de keten van fundamenteel en toegepast onderzoek verbinden, zodat nieuwe inzichten versneld worden omgezet in concrete oplossingen.

Speerpunt 2: We realiseren precisiegeneeskunde voor mensen met reuma

Met dit speerpunt stimuleert ReumaNederland de verandering naar de zogeheten P4 medicine: Prevention, Prediction, Personalisation en Participation. Voor mensen met reuma en de maatschappij betekent dit dat ingrijpen mogelijk is voordat mensen reumatische klachten hebben ontwikkeld (Prevention). Dat we goed kunnen voorspellen hoe individuele mensen reageren op specifieke behandelingen (Prediction) en dat we op maat (unieke) medicatie en behandeltrajecten kunnen bieden die aansluiten bij de behoeften van mensen met reuma (Personalisation). Tenslotte betekent het dat mensen met reuma mede-eigenaar worden van hun eigen diagnose- en behandeltraject (Participation). Het speerpunt

vertegenwoordigt daarmee een expliciete visie op de manier waarop de zorg in 2040 moet zijn vormgegeven.

Speerpunt 3: We zijn hét platform in Nederland voor transparante communicatie en maatschappelijke bewustwording over de impact van reuma

Om dit doel te bereiken zal ReumaNederland betrouwbare en actuele kennis delen over de verschillende reumatische aandoeningen, behandelopties en gevolgen van reuma. Wij willen patiënten daarnaast hulp en ondersteuning bieden, bijvoorbeeld door inzicht te geven in de beste reumazorg, passend bij ieders individuele situatie en behoeften. Maar ook door een platform te bieden voor uitwisseling van ervaringskennis door mensen met reuma. Als maatschappelijke organisatie willen we ook het platform zijn dat bewustwording over reuma creëert, bijvoorbeeld door campagne te voeren over de omvang en impact

van reuma op het dagelijks leven van miljoenen Nederlanders en op de hele maatschappij. De organisatie wordt de komende jaren erop ingericht om het behalen van deze speerpunten mogelijk te maken.

2.3 Medewerkers

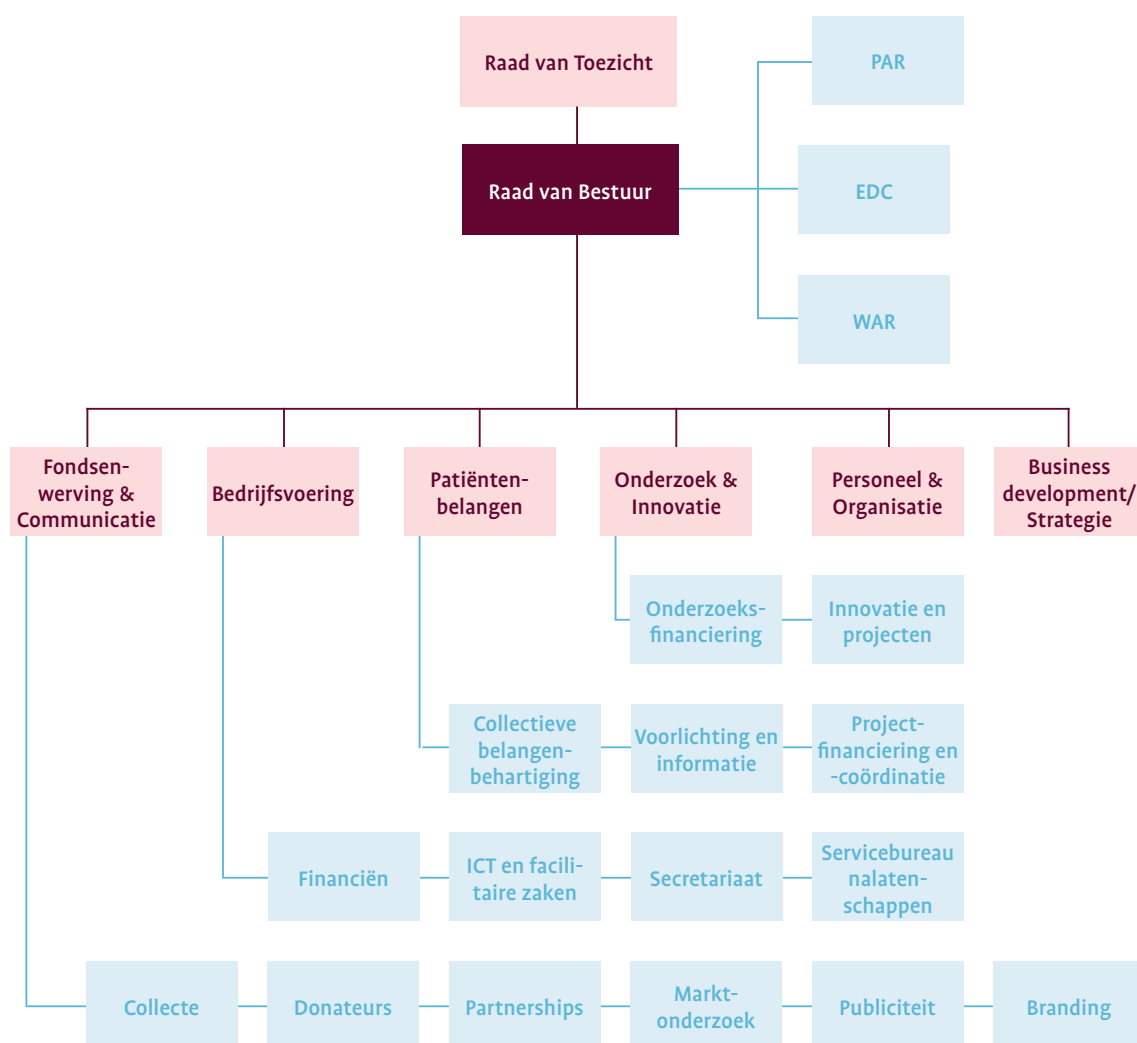
Bij ReumaNederland werkten eind 2021 39 medewerkers (o.b.v. fte: 81 procent vrouw, 19 procent man). In 2021 gingen 10 medewerkers uit dienst en kwamen 3 nieuwe medewerkers in dienst. ReumaNederland beloont zijn medewerkers marktconform en heeft een eigen arbeidsvoorwaardenregeling met een actueel salaris- en functiehuis: het salaris wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de gemiddelde cao-afspraken in Nederland. In 2021 was dit een indexatie van 3,17 procent. De functies zijn beschreven en voor de waardering van de functies wordt de Bakkenist-methode toegepast.

In 2021 bedroeg het ziekteverzuim 7,72 procent tegenover 3,45 procent in 2020. Het aantal ziekmeldingen kwam uit op 44 tegenover 42 in het jaar ervoor. De meldingsfrequentie was 1,13 tegenover 0,95 in 2020. Hiermee is een stijging - van zowel het verzuimpercentage als de meldingsfrequentie - te zien. Het verzuimpercentage ligt boven het landelijk gemiddelde van 4,3 procent; het resultaat van 4 medewerkers met langdurig verzuim. De meldingsfrequentie komt overeen met het gemiddelde in Nederland.

Leden van de Raad van Toezicht en de andere raden en commissies ontvangen geen bezoldiging voor hun werkzaamheden. Onkostendeclaratie kan alleen plaatsvinden op basis van werkelijk gemaakte kosten. Er wordt op heel beperkte schaal van deze mogelijkheid gebruikgemaakt.

Organogram per 31 december 2021

2021 stond in het teken van een nieuwe manier van werken: multidisciplinair, met speerpuntprojecten, gezamenlijke doelen en meer ruimte voor verantwoordelijkheden bij professionals. Er zijn geen nieuwe afdelingen in het leven geroepen en/of samengevoegd.

2.4 Structuur organisatie en governance

De Raad van Bestuur van ReumaNederland bestond op 31 december 2021 uit:

- Jan-Willem Förch, bestuurder

Statutair wordt de bestuurder aangeduid als algemeen directeur. Uit hoofde van zijn functie is Jan-Willem Förch penningmeester van de Stichting CHECK.

De uitvoeringsorganisatie van ReumaNederland wordt geleid door het managementteam dat naast de bestuurder/algemeen directeur per 31 december 2021 bestond uit:

- Corné Baatenburg de Jong, Onderzoek & Innovatie en Bedrijfsvoering;
- Marije Hulsinga, Fondsenwerving en Communicatie;
- Pim van den Dungen, Business development.

Toezicht en richtlijnen

ReumaNederland besteedt private, uit de maatschappij ontvangen gelden. Daarom nemen het voldoen aan de eisen van toezicht en richtlijnen en aan de eisen van verantwoord bestuur een belangrijke plaats in binnen onze organisatie.

CBF-erkend goed doel ReumaNederland verwierf de CBF-erkenning als een van de eerste goede doelen in Nederland in 1997. Het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) toetst of goede doelen aan strenge kwaliteitseisen voldoen. Het CBF beoordeelt goede doelen op acht verschillende thema's:

- Missie/maatschappelijke waarde: de hoofddoelstelling van de organisatie;
- Middelen: de middelen die nodig zijn en hoe ze worden geworven;
- Activiteiten/organisatie: de manier waarop de organisatie wordt bestuurd en de middelen worden beheerd;

- Doelrealisatie: de manier waarop de organisatie de hoofddoelstelling wil bereiken;
- Governance: de inrichting van bestuur en toezicht;
- Integriteit: gedragscode en interne organisatie;
- Verantwoording: verslaglegging volgens Richtlijn RJ 650 en transparantie van informatie;
- Belanghebbenden: de organisatie communiceert met belanghebbenden en vraagt hun om inbreng.

Pas als een organisatie voldoet aan de normen, verleent het CBF een erkenning. ReumaNederland kreeg in 2021 opnieuw voor een periode van vier jaar het stempel 'CBF-erkend goed doel'.

ANBI-status ReumaNederland is door de Belastingdienst aangemerkt als algemeen nut beogende instelling (ANBI). Dit betekent dat de organisatie en haar donateurs belastingvoordeel genieten. Zo hoeft ReumaNederland geen successierechten of schenkingsrecht te betalen over schenkingen en erfenissen en zijn betalingen aan onderzoek en andere activiteiten evenmin belast. Ook kunnen donateurs een deel van hun periodieke schenking of gift via de Belastingdienst terugkrijgen. Vanuit publieksbelang wordt transparantie verwacht van een ANBI. Het verstrekken van informatie via internet is een wettelijke voorwaarde voor de ANBI-status. Deze informatie is te vinden op reumanederland.nl/over-ons/organisatie.

Richtlijn RJ 650 voor de jaarverslaggeving Het CBF schrijft Richtlijn RJ 650 van de Raad voor de Jaarverslaggeving voor als wijze waarop erkenninghouders hun jaarrekening moeten opstellen. Hiermee wordt een hoge mate van uniformiteit en transparantie bereikt en heeft elke jaarrekening dezelfde opstellingen en dezelfde terminologie. In de richtlijn wordt onderscheid gemaakt tussen de bestedingen aan de doelstellingen, de wervingskosten en kosten die gemaakt worden in het kader van beheer en administratie. De jaarrekening van ReumaNederland is conform deze richtlijn opgesteld, zie hoofdstuk 4.

Gedragscodes ReumaNederland conformeert zich vrijwillig aan de gedragscode van de Commissie Code Goed Bestuur voor Goede Doelen. In deze code zijn afspraken gemaakt omtrent de taken ‘besturen’, ‘toezicht houden’ en ‘verantwoorden’ door goede doelen en hij is ook vervlochten met de erkenningsregeling van het Centraal Bureau Fondsenwerving. Tevens houdt ReumaNederland zich ten aanzien van de fondsenwerving aan de volgende verplichte en vrijwillige gedragsregels:

- Privacy (verplicht);
- Bel-me-niet Register (verplicht);
- Postfilter (vrijwillig);
- Gedragscode Instituut Fondsenwerving (vrijwillig);
- Gedragscode Dutch Dialogue Marketing Association (vrijwillig).

Governance

Het bestuur van een fondsenwervende instelling heeft een grote verantwoordelijkheid. In de regels van het CBF vormen drie principes de basis voor het verantwoord besturen van fondsenwervende instellingen. De Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht van ReumaNederland onderschrijven deze principes.

- Principe 1: De functie ‘toezicht houden’, dat wil zeggen het vaststellen of goedkeuren van plannen en het kritisch volgen van de organisatie en haar resultaten, is duidelijk gescheiden van het ‘besturen’ dan wel van de ‘uitvoering’.
- Principe 2: De instelling moet continu werken aan een optimale besteding van middelen, zodat effectief en doelmatig gewerkt wordt aan het realiseren van de doelstelling.
- Principe 3: De instelling streeft naar optimale relaties met belanghebbenden, met gerichte aandacht voor de informatieverstopping en de inname en verwerking van wensen, vragen en klachten.

Principe 1: scheiding, Toezicht Bestuur en Uitvoering

De CBF-erkenning eist een strikte scheiding tussen bestuur en toezicht. ReumaNederland waarborgt deze strikte eis door zijn stichtingsstructuur met een Raad van Toezicht, bestaande uit niet-belanghebbenden en een Raad van Bestuur.

Raad van Bestuur ReumaNederland kent een (eenhoofdige) Raad van Bestuur. De bestuurder is belast met het uitvoeren van het stichtingsbeleid en leiding geven aan de organisatie. Verantwoording van de bestuurder vindt onder meer plaats door middel van:

- meerjarenbeleidsplan, jaarplannen en activiteitenplannen;
- voortgangskwartaalrapportages, financiële kwartaalrapportages, begroting, jaarverslag en jaarrekening.

Raad van Toezicht De Raad van Toezicht is belast met het toezicht houden op de voorbereiding en uitvoering van het stichtingsbeleid door de Raad van Bestuur, een correcte uitvoering van de door de Raad van Toezicht vastgestelde procedures en de algemene gang van zaken binnen ReumaNederland. Onderdeel van de Raad is de Financiële Auditcommissie. Deze staat de Raad van Toezicht bij in de uitoefening van het financiële toezicht en adviseert inzake goedkeuring van begroting en jaarrekening. Daarnaast adviseert de commissie over de interne administratieve organisatie, in het bijzonder de betalingsorganisatie, en over de naleving van aanbevelingen van de externe accountant. Ten slotte fungeert ze als beleggingscommissie en staat in deze hoedanigheid de directie met adviezen bij. Daarnaast adviseert een Beoordelingscommissie de gehele Raad inzake het functioneren, beoordelen en bezoldigen van de bestuurder. De Raad van Toezicht komt minimaal viermaal per jaar bijeen.

Leden van de Raad van Toezicht worden benoemd voor een periode van vier jaar. Herbenoeming vindt plaats voor maximaal een tweede termijn van vier jaar. Bij uitzondering kan de tweede termijn met maximaal twee jaar worden verlengd met unanieme instemming van de leden van de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht stelt een rooster van aftreden vast waarbij rekening wordt gehouden met de continuïteit. Herbenoeming in de Raad van Toezicht is geen automatisme. Het betreffende lid wordt beoordeeld op basis van zijn functioneren, waarbij de profielschets mede in acht wordt genomen. Vanuit zijn toezichthoudende en adviserende verantwoordelijkheid moet de Raad van Toezicht in staat zijn tot een onafhankelijk oordeel te komen en daadwerkelijk toegevoegde waarde te leveren op in ieder geval de gebieden patiëntenorganisatie en patiëntenbelangen, en wetenschappelijk onderzoek.

Beleidscyclus Conform de CBF-erkenning hanteert ReumaNederland de volgende beleidscyclus:

- Iedere vier jaar stelt de Raad van Bestuur een beleidsplan vast na raadpleging van de adviesraden, commissies en het reumaveld;
- Dit beleidsplan vormt de basis voor de jaarplannen en activiteitenplannen, die de Raad van Toezicht jaarlijks vaststelt;
- Het huidige beleidsplan betreft de jaren 2019-2022;
- De Raad van Bestuur legt gedurende en na afloop van het bestuursjaar verantwoording af aan de Raad van Toezicht over het gevoerde beleid en over de inkomsten en uitgaven.

Principe 2: optimale besteding van middelen De middelen van ReumaNederland moeten zoveel mogelijk ten goede komen aan het bereiken van de doelstellingen. ReumaNederland heeft uitgebreide controleprocessen op het gebied van de beoordeling van wetenschappelijk onderzoek en patiëntenprojecten.

Beoordeling wetenschappelijk onderzoek

ReumaNederland hecht grote waarde aan de wetenschappelijke kwaliteit en maatschappelijke relevantie van het gefinancierde onderzoek. Jaarlijks doet de organisatie online en via een nieuwsbrief voor onderzoekers een oproep voor het indienen van aanvragen voor subsidie voor kortlopende onderzoeksprojecten met een looptijd van maximaal twee jaar. Aanvragen worden beoordeeld door minimaal twee referenten uit binnen- of buitenland. De indiener krijgt daarna de kans te reageren op de vragen van de referenten. De Wetenschappelijke Adviesraad (WAR) beoordeelt vervolgens de volledige aanvragen op wetenschappelijke kwaliteit en baanbrekendheid. Er is een WAR voor fundamenteel en fundamenteel-translatieel onderzoek en er is een WAR voor klinisch en klinisch-translatieel onderzoek. Beide adviesraden bestaan uit wetenschappers. Elk lid wordt voor vier jaar aangesteld. Met een roulatie-systeem worden de kennis en onafhankelijkheid van de WAR geborgd. Daarnaast beoordeelt de Ervaringsdeskundigencommissie (EDC) de onderzoeksprojecten op relevantie voor patiënten en maatschappij en op patiëntenparticipatie.

Een onafhankelijke Internationale Visitatiecommissie (IVC) van wetenschappelijke experts en ervaringsdeskundigen voert elke vijf jaar een visitatie uit om de wetenschappelijke resultaten van het langlopende onderzoek binnen de Research Centres of Excellence te toetsen. Daarnaast toetst de IVC nieuwe aanvragen voor langlopend onderzoek op wetenschappelijke kwaliteit, maatschappelijke relevantie en baanbrekendheid. Op basis van de adviezen van de adviesraden en de visitatiecommissie beslist de bestuurder over de toekenning van financiering van de kortlopende onderzoeksprojecten en van het langlopende onderzoek aan de Research Centres of Excellence.

Voortgang en resultaat onderzoek De voortgang van onderzoeksprojecten wordt jaarlijks gemonitord middels verplichte voortgangs- en eindrapportages. Onderzoeksprojecten kennen geen

lumpsumtoekenning, alleen daadwerkelijk gemaakte kosten worden na overlegging van een specificatie vergoed. Het langlopende onderzoek aan de Research Centres of Excellence dient jaarlijks financieel verantwoord te worden.

Beoordeling projecten patiënten-activiteiten

De werkwijze voor het verlenen van subsidies voor patiëntenprojecten is grotendeels in overeenstemming met de beoordeling van wetenschappelijke projectaanvragen. Subsidies worden pas verleend nadat een concreet en adequaat onderbouwd verzoek hiertoe is ingediend door een reumapatiëntenvereniging of -stichting. Naast de financiering van patiëntenactiviteiten is er een lumpsumfinanciering beschikbaar voor lokale en landelijke reumapatiëntenorganisaties.

Principe 3: optimale relaties met belanghebbenden

Omgang met belanghebbenden In de diverse geledingen van ReumaNederland is veel behoefte aan kennis, advies en inzet van patiënten, wetenschappers, artsen en behandelaars, vrijwilligers en donateurs. Dit is gewaarborgd middels statutaire adviesraden- en commissies. Aangezien ReumaNederland geen leden kent in de vorm van individuele personen of van aangesloten organisaties, zoekt de organisatie daarnaast actief naar overlegstructuren en samenwerkingsverbanden met onder meer:

- beroepsorganisaties
- patiëntenorganisaties;
- collega-gezondheidsfondsen binnen en buiten het kader van de vereniging Samenwerkende Gezondheidsfondsen (SGF);
- politiek;
- wetenschap;
- zorgverzekeraars;
- zorginstellingen.

De vrijwilligers voor de jaarlijkse collecte zijn een bijzondere groep belanghebbenden. Zij werken volgens een collectehandboek met duidelijke richtlijnen voor taakomschrijving, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. De internetapplicatie CollecteWeb wordt gebruikt voor het verstrekken van informatie over bijvoorbeeld looproutes of wijkindelingen. Er zijn vrijwilligersverzekeringen afgesloten en het beleid betreffende het declareren van gemaakte onkosten is vastgelegd.

Communicatie met belanghebbenden

Goede communicatie met iedereen die het werk van ReumaNederland mogelijk maakt, is van groot belang. De organisatie communiceert dan ook regelmatig met onder meer patiënten, donateurs, vrijwilligers en onderzoekers. Naast de website en de e-mailnieuwsbrief zijn social media een vast onderdeel van de communicatie geworden. Daarnaast bereikt ReumaNederland het algemene publiek met de campagnes rondom de collecte en met redactionele bijdragen aan radio- en tv-programma's en de geschreven media.

2.5 Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht is de toezichthouder van de Raad van Bestuur. Leden van de Raad van Toezicht worden benoemd voor een termijn van vier jaar en kunnen voor een tweede termijn benoemd worden voor nogmaals een termijn van vier jaar. De Raad van Toezicht bestond op 31 december 2021 uit de volgende onafhankelijke leden:

- Mevrouw M. Schuurmans-Wijdeven (2021). Burgemeester Haarlemmermeer. Nevenfuncties: voorzitter Gelderse Sport Federatie, lid Permanente Scouting Commissie VVD, lid Raad van Toezicht NLPO.
- De heer drs. K.B. Tewarie RA (2014). Managing Partner Rijnland Transformatie & Herstructurering. Nevenfuncties: lid Auditcommissie FNV, lid Governancecommissie ROC van Amsterdam/ROC

van Flevoland, Lid Raad van Toezicht Stichting NORMA en penningmeester VUmc Cancer Center Amsterdam;

- De heer prof. dr. F. Koning (2019). Hoogleraar Immunologie, LUMC. Nevenfuncties: bestuurslid van Stichting MS Research en externe expert European Food Safety Authority;
- Mevrouw dr. H.H. Kuper (2020). Lid Raad van Bestuur Isala. Nevenfuncties: Voorzitter ROAZ Zwolle, lid dagelijks bestuur Landelijk Netwerk Acute Zorg, voorzitter Regionaal Zorgnetwerk Zwolle, lid Raad van Inzicht Landstede, lid Raad van Advies stichting Arts en Organisatie, lid Raad van Toezicht Ambiq;
- De heer Drs. W.J. Ketellapper RA (2021). Directeur a.i. Stichting NORMA. Nevenfuncties: lid financiële commissie AWWN, adviseur Stichting De Nieuwe Buren.

2.6 Adviesraden en –commissies

De directie wordt bijgestaan door drie adviesraden en drie commissies:

Adviesraden

- Wetenschappelijke Adviesraad (WAR)
- Adviesraad Bijzondere Projecten (ABP)
- Patiëntenadviesraad (PAR)

Commissies

- Ervaringsdeskundigencommissie (EDC)
- Internationale Visitatiecommissie (IVC)
- Beleggingscommissie (BC)

De adviezen van de adviesraden en commissies zijn niet bindend. De samenstelling, bevoegdheden en taken van de adviesraden worden vastgesteld bij reglement. De leden worden op voordracht van de directie benoemd door de Raad van Toezicht.

2.7 Vrijwilligers

ReumaNederland is trots op zijn ruim 40.000 vrijwilligers. De meeste vrijwilligers (35.000) zijn betrokken bij de jaarlijkse collecteweek. Helaas kon deze, i.v.m. COVID-19, niet doorgaan in 2021 (zie paragraaf 1.2).

De overige vrijwilligers ondersteunden ReumaNederland in 2021 in raden en commissies. De leden van de Patiëntenadviesraad gaven advies over het beleid. De leden van de Ervaringsdeskundigencommissie beoordeelden de aanvragen voor financiering van wetenschappelijk onderzoek. En de leden van de Wetenschappelijke Adviesraad beoordeelden de aanvragen voor financiering van wetenschappelijk onderzoek. Verder hielpen honderden deskundigen, vanuit de industrie en wetenschap, ReumaNederland bij het invullen van de routekaart.

2.8 Risicomanagement

ReumaNederland staat voor een zorgvuldige uitvoering van zijn taken en eveneens zorgvuldige verantwoording van zijn inkomsten en bestedingen. Naast kansen om te verbeteren zijn er ook mogelijke risico's. Deze risico's worden in opdracht van de directie door het managementteam in kaart gebracht en periodiek in de managementrapportagesprekken besproken. Enkele voorbeelden van de huidige geïdentificeerde en besproken risico's zijn:

Op het gebied van reputatie

Risico: imagoschade met als gevolg minder donateurs/donaties en/of vrijwilligers. Bijvoorbeeld veroorzaakt door reumapatiëntenverenigingen die in 2021 hun onvrede uitspraken over de afbouw van financiering.

Beheersmaatregelen: het onderhouden van goede relaties met de stakeholders en transparant zijn over de activiteiten.

Op het terrein van financiën

Risico: sterk afnemende of wegvallende inkomsten(stromen), als resultaat van de afgelaste collecte i.v.m. COVID-19.

Beheersmaatregelen: maandelijkse financiële monitoring, aanpassingen in de uitgaven en beschikken over een continuïteitsreserve.

Op het domein van onderzoek

Risico: ondeugdelijk onderzoek, met als gevolg foutieve data en/of publicaties.

Beheersmaatregelen: onderhouden van persoonlijke contacten met de onderzoekers, opvragen en doornemen van voortgangsrapportages en voeren van goed stakeholdersmanagement, zodat ReumaNederland – in het geval van een calamiteit – goed geïnformeerd wordt.

Op operationeel gebied

Risico: een onveilige ICT-werkomgeving, als resultaat van het vele thuiswerken door COVID-19.

Beheersmaatregelen: onderzoek, toetsing en scholing van de medewerkers.

Op het domein databeveiliging

Risico: door het lekken van data is er kans op imagoschade.

Beheersmaatregel: ReumaNederland deed technische aanpassingen en organiseerde awareness trainingen en stuurde (nep) phishing mails t.b.v. het verbeteren van het bewustzijn van de medewerkers.

Risicomanagement rondom COVID-19

Risico: Zoals toegelicht in de paragraaf Financiële resultaten (3.2) had COVID-19 wederom negatieve gevolgen voor ReumaNederland. En dan met name in de eerste maanden van 2021, waarin de jaarlijkse collecteweek opnieuw niet door kon gaan. Daarnaast vroeg COVID-19 veel van onze (nieuwe) medewerkers. Zij werkten voor tachtig procent vanuit huis.

Beheersmaatregel: door continue te monitoren en op tijd bij te schakelen, zorgde ReumaNederland ervoor

dat de liquiditeiten op orde waren. Daarnaast organiseerden we (wekelijks) online bijeenkomsten om met elkaar in contact en verbinding te blijven.

2.9 Kwaliteit en klachten

ReumaNederland heeft een grote diversiteit aan processen waarbij externe belanghebbenden en interne medewerkers gestructureerd en effectief kwalitatief goede diensten moeten leveren. Daarnaast is het serieus nemen van externe klachten belangrijk, omdat deze waardevolle informatie leveren voor het voorkomen van fouten en voor het signaleren van wensen en opmerkingen van belanghebbenden. ReumaNederland heeft hiertoe een klachtenprocedure. Klachten kunnen ingediend worden via een regulier klachtenformulier, worden geregistreerd en onderzocht. Het streven is om een klacht binnen vijf werkdagen af te handelen. Waar nodig leidt dit tot vervolgacties of aanpassingen van activiteiten. In 2021 kwamen er in totaal 19 klachten binnen, waarvan er 17 zijn afgehandeld. Een lichte stijging t.o.v. 2020, waarin 17 klachten binnenkwamen.

2.10 Integriteitsbeleid

ReumaNederland heeft een integriteitsbeleid, waarin de gedragscode en de meldpunten waar schendingen veilig en vertrouwelijk kunnen worden gemeld, staan beschreven. Er zijn in 2021 geen meldingen geweest van schendingen.

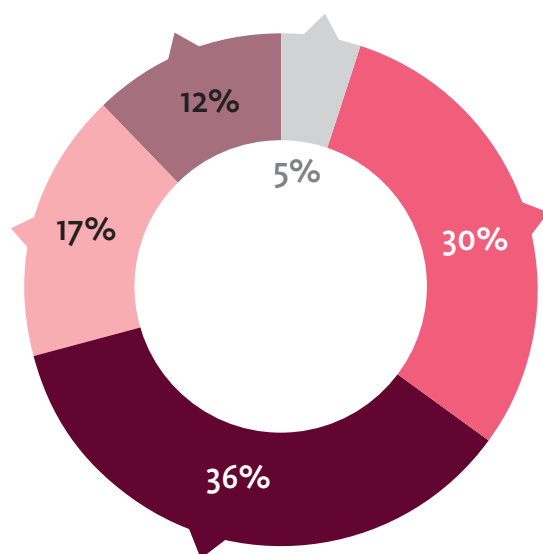
Hoofdstuk 3. Financiële verantwoording

3.1 Hoe wordt de geef-euro besteed?

ReumaNederland besteedde € 9,7 miljoen aan de doelstellingen, ten opzichte van een begroting van € 11,6 miljoen en een realisatie van € 11,4 miljoen in 2020. De wervingskosten bedroegen € 3,5 miljoen, nagenoeg gelijk aan de begroting en hoger dan de realisatie in 2020. De kosten voor beheer en adminis-

tratie bedroegen € 0,3 miljoen, ten opzichte van een begroting van € 0,4 miljoen en een realisatie van € 0,4 miljoen in 2020. Kosten van beheer en administratie zijn de kosten die ReumaNederland maakt in het kader van de (interne) beheersing en administratievoering en die niet worden toegerekend aan de doelstelling of de werving van baten. Het beleid is om deze kosten stabiel laag te houden.

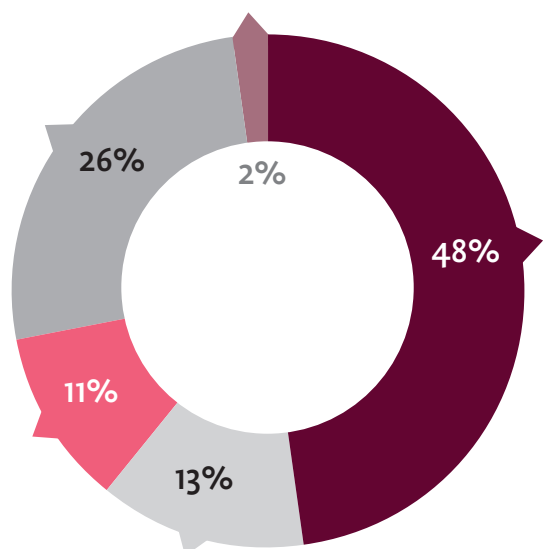
Baten 2021

Alle bedragen
X EUR 1 miljoen

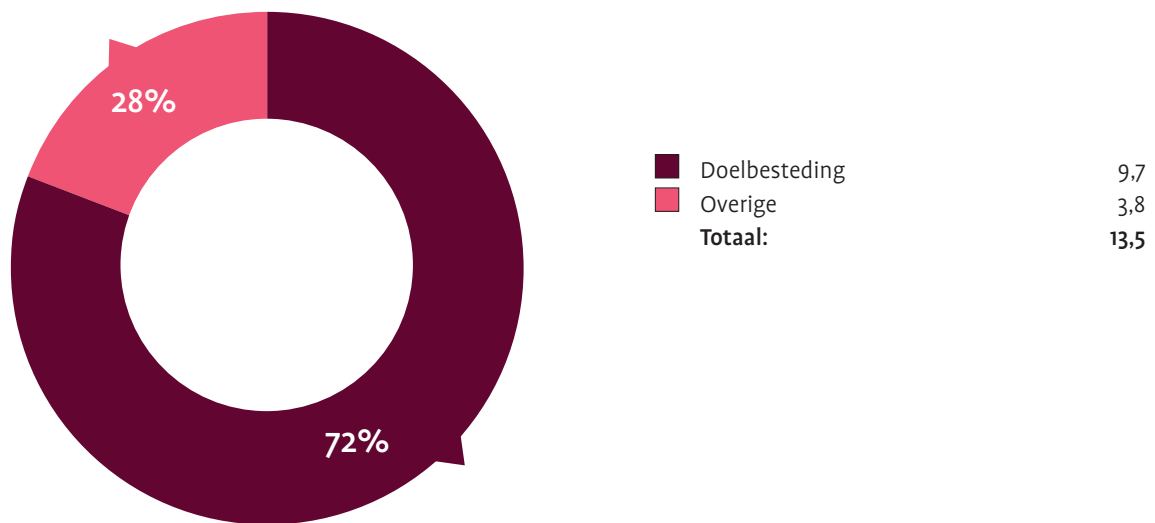
Collecte	0,6
Donaties en giften	3,9
Nalatenschappen	4,9
Samenwerkingsverbanden	2,2
Loterijen	1,6
Totaal:	13,2

Bestedingen 2021

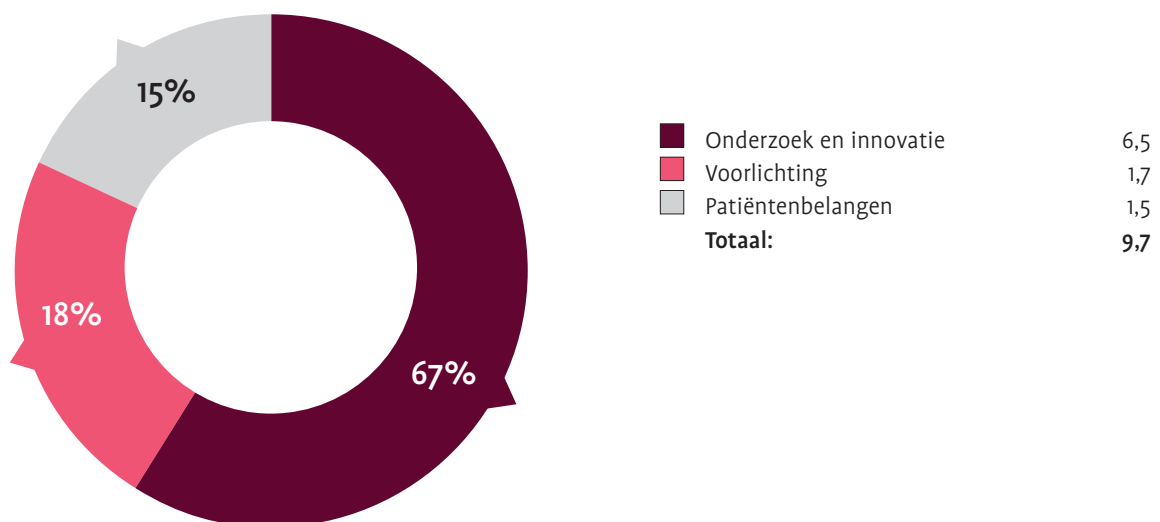

Onderzoek en innovatie	6,5
Voorlichting	1,7
Patiëntenbelangen	1,5
Kosten eigen fondsenwerving	3,5
Kosten beheer en administratie	0,3
Totaal:	13,5

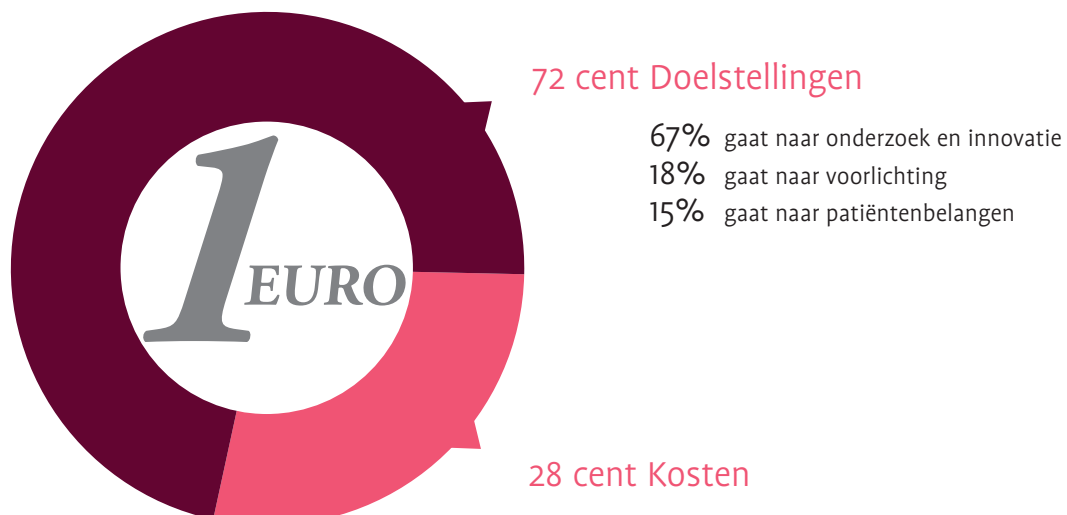
Doelbesteding en overige 2021

Doelbestedingen 2021

Bestedingen 2021 in één oogopslag

3.2 Financiële resultaten

De totale baten van ReumaNederland bedroegen in 2021 € 13,2 miljoen, ten opzichte van een begroting van € 12,8 miljoen en een realisatie van € 13,7 miljoen in 2020. De totale lasten vóór financiële baten en lasten bedroegen € 13,5 miljoen, ten opzichte van een begroting van € 15,6 miljoen en een realisatie van € 14,3 miljoen in 2020. Na financiële baten en lasten (+ € 2,9 miljoen) kwam het nettoresultaat over 2021 uit op € 2,7 miljoen ten opzichte van een begroting van - € 2,5 miljoen en een realisatie van € 0,0 miljoen in 2020.

Toelichting op de inkomsten

Nalatenschappen ReumaNederland ontving in 2021 € 5,0 miljoen uit nalatenschappen. Dit was € 0,8 miljoen lager dan begroot en een daling van € 2,7 miljoen ten opzichte van de realisatie in 2020. De opbrengst wordt jaarlijks begroot op basis van de gemiddelde opbrengsten over de afgelopen vijf jaar. De nalatenschappen zijn alle afgewikkeld door het eigen Servicebureau Schenken en Nalaten.

Collecte Door de coronapandemie kon de geplande collecteweek in maart niet doorgaan. Een digitale collecte in maart en diverse goede-doelenweken in het land brachten in totaal € 0,6 miljoen op. Daarmee kwamen de collecte-opbrengsten € 0,4 miljoen lager uit dan begroot en € 0,3 miljoen hoger dan de realisatie in 2020.

Donaties en giften De doelstelling voor de opbrengsten uit activiteiten gericht op particuliere donateurs, zakelijke en non-profitorganisaties was in 2021 € 4,2 miljoen. Het resultaat uit donaties en giften kwam met een opbrengst van € 3,9 miljoen € 0,3 miljoen onder begroting uit en € 0,2 miljoen hoger dan de realisatie in 2020. Met name het aantal structurele donateurs liet een stijging zien ten opzichte van 2020.

Loterijen De doelstelling voor de opbrengsten uit loterijen was € 1,1 miljoen. ReumaNederland ontving over 2021 € 1,6 miljoen van de VriendenLoterij, Postcode Loterij en de Nederlandse Loterij. Het resultaat is daarmee € 0,5 miljoen hoger dan begroot en € 0,4 miljoen hoger dan de realisatie in 2020.

Samenwerkingsverbanden In 2021 hebben samenwerkingsverbanden in onderzoek geleid tot een opbrengst van € 2,2 miljoen. Dit is € 1,5 miljoen hoger dan begroot en bijna € 1,4 miljoen hoger dan de realisatie in 2020.

Beleggingsopbrengsten De beleggings-opbrengsten in 2021 bedroegen € 3,0 miljoen bestaande uit dividenden, rente op obligaties, bank- en depositorente en gerealiseerde en ongerealiseerde koersresultaten. Dit is € 2,6 miljoen hoger dan begroot. In de begroting 2021 was geen rekening gehouden met (on)gerealiseerde koersresultaten op effecten. De realisatie in 2020 was € 0,8 miljoen.

Toelichting op de bestedingen

Onderzoek en innovatie De bestedingen aan onderzoek en innovatie bedroegen in 2021 € 6,5 miljoen. Dit is € 1,1 miljoen lager dan begroot en een daling van € 0,5 miljoen ten opzichte van de realisatie van 2020. De lager dan begrote bestedingen worden voor het grootste deel verklaard door het uitstellen van de calls voor wetenschappelijk onderzoek. Deze pas op de plaats is gemaakt omdat COVID-19 veel onzekerheden met zich meebracht op het gebied van de inkomsten.

Patiënteninformatie De bestedingen aan patiënteninformatie bedroegen in 2021 € 1,7 miljoen. Dit is € 0,2 miljoen lager dan begroot en € 0,8 miljoen lager dan de realisatie in 2020. De daling heeft te maken met het niet doorgaan van een aantal geplande activiteiten, mede vanwege de coronapandemie.

Ondersteuning patiëntenactiviteiten De kosten voor de ondersteuning van patiëntenorganisaties bedroegen in 2021 € 0,9 miljoen. Er is zowel ten opzichte van de begroting als ten opzichte van de realisatie 2020 € 0,4 miljoen minder besteed. Dit heeft te maken met het niet kunnen doorgaan van diverse (beweeg)activiteiten vanwege COVID-19.

Collectieve belangenbehartiging In 2021 is € 0,6 miljoen besteed aan collectieve belangenbehartiging. Dit is € 0,2 miljoen lager dan begroot en € 0,1 lager dan de realisatie in 2010. Een (klein) aantal geplande activiteiten heeft geen doorgang kunnen vinden.

Relatieve aandelen kosten en bestedingen

	2021	Begroting 2021	2020
Wervingskosten in % van totale lasten	25,7	23,3	17,9
Kosten beheer en administratie in % van de totale lasten	2,5	2,4	2,6
Bestedingen aan doelstelling in % van totale lasten	71,8	74,3	79,5

Werving De wervingskosten bedroegen in 2021 € 3,5 miljoen. Dit is nagenoeg gelijk aan de begroting en hoger dan de realisatie over 2020.

Liquiditeit en solvabiliteit

De liquiditeitspositie wordt door middel van een liquiditeitsplanning bewaakt. Er wordt wekelijks op toegezien dat er voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de korte, middellange en langlopende verplichtingen te kunnen voldoen. Per balansdatum is de liquiditeitsratio 2,0 (2020: 1,8). De solvabiliteitsratio per balansdatum bedraagt 57 procent (2020: 49 procent). Beide ratio's zijn binnen de gestelde grenzen van een gezonde bedrijfsvoering.

3.3 Reserves en vermogen

ReumaNederland baseert de omvang van de continuïteitsreserve op de gedurende één jaar doorlopende vaste kosten van de werkorganisatie. De continuïteitsreserve is ongewijzigd ten opzichte van vorig jaar en valt met € 4,0 miljoen ruim binnen de Richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen. De bestemmingsreserves worden geormerkt voor een bepaald bestedingsdoel en zijn hoofdzakelijk gevormd om extra bestedingen aan onderzoeks- en innovatieprojecten te realiseren.

3.4 Beleggingen

ReumaNederland houdt een deel van de opgebouwde financiële middelen aan in de vorm van effecten. De opbouw van het belegd vermogen wordt toegevoegd in de jaarrekening. De beleggingsstrategie is behoudend en duurzaam: circa 50 procent obligaties en 40 procent aandelen en 10 procent (indirect) onroerend goed met een breedte van plus 10 procent of min 10 procent.

Het vermogen van stichting ReumaNederland wordt met een neutraal risicoprofiel en maatschappelijk verantwoord belegd door IBS Capital Allies (IBS). De vermogensbeheerder rapporteert iedere maand. Stichting ReumaNederland beschikt over een beleggingsstatuut. De Richtlijn Financieel Beheer van Goede Doelen Nederland is hierin geïntegreerd. Voor de duurzaamheid dienen de UN Global Compact

Principles als basis. Bedrijven die zich bijvoorbeeld schuldig maken aan ernstige milieuvervuiling, kinderarbeid of slechte arbeidsomstandigheden, worden niet in de portefeuille opgenomen. Daarnaast sluit stichting ReumaNederland producenten van kernenergie, tabak, pornografie, bont en in de bio-industrie uit. De stichting belegt ook niet in bedrijven die schade toebrengen aan de biodiversiteit. Voor het duurzaam screenen maakt IBS gebruik van de database van MSCI ESG Research.

3.5 Financiële vaste activa

Reeds vele jaren financiert ReumaNederland wetenschappelijk onderzoek in verschillende fases. Tegelijkertijd is daarbij onderkend dat om ontdekkingen van onderzoek en daarmee innovaties in medicijnen, medische technologie en e-health verder te brengen een aanvullende financieringsmogelijkheid beschikbaar diende te worden gesteld. ReumaNederland heeft daarom Impact Investerings toegevoegd aan haar financieringsmogelijkheden. Deze impact investeringen worden gedaan op basis van zorgvuldige governance procedures. ReumaNederland heeft in 2021 uitstaande impact investeringen in de vorm van leningen ter waarde van €2,7 miljoen (6 leningen). Deze leningen kennen allemaal, evenals wetenschappelijk onderzoek, geen voorspelbare outcome en kennen dus een zeker risico.

3.6 Toekomstparagraaf: ReumaNederland in 2022

Voor het komende jaar 2022 zal verder worden gewerkt aan de realisatie van de geformuleerde strategische doelen, zoals beschreven in paragraaf 2.2 Voor de investeringen, financiering en personele bezetting die noodzakelijk zijn voor het realiseren van deze doelen worden jaarlijks plannen gemaakt. Deze jaarplannen worden voorgelegd aan de Raad van Toezicht. Zie de goedgekeurde begroting voor 2022, inclusief uitgebreide toelichting. Op basis van deze begroting en de huidige financiële positie en

genomen maatregelen is het risico minimaal dat niet aan de begrote liquiditeits- en solvabiliteitsratio's wordt voldaan. Daarnaast hebben we een effectenportefeuille, waaruit we kunnen putten als de huidige situatie langer voortduurt.

Begroting 2022

De begroting 2022 gaat uit van een opbrengst van € 19,5 miljoen uit eigen fondsenwerving (collecte, donaties en giften particulieren, nalatenschappen, baten van bedrijven, baten van non-profitorganisaties, inkomsten uit samenwerkingen en overige baten). De baten van loterijorganisaties en overige baten zijn begroot op € 1,3 miljoen. De totale begrote baten komen hiermee op € 20,8 miljoen. Dat is € 7,6 miljoen hoger dan de gerealiseerde baten in 2021. De begrote baten uit beleggingen van € 0,5 miljoen worden verantwoord onder de financiële baten en lasten. Voor 2022 is een bedrag begroot van € 12,9 miljoen ter besteding aan de doelstellingen. Dat is € 3,2 miljoen meer dan de gerealiseerde bestedingen in 2021.

De wervingskosten versus de geworven baten worden voor 2022 begroot op 15,6 procent van de inkomsten uit eigen fondsenwerving. Dat is onder de CBF-norm van 25 procent. Het percentage van de inkomsten dat besteed wordt aan de doelstellingen van ReumaNederland komt in 2022 naar verwachting uit op 61,8 procent. In 2022 zal ReumaNederland verdergaan met het financieren van een van zijn kerntaken: wetenschappelijk onderzoek. Tevens zullen de activiteiten met betrekking tot het aangaan van (internationale) wetenschappelijke samenwerkingsverbanden en de activiteiten om impact te realiseren verder worden geïntensiveerd.

Begroting 2022

(x € 1.000)		(x € 1.000)	
BATEN		LASTEN	
Baten van particulieren		Besteed aan doelstellingen	
Collecte	2.425	Onderzoek en innovatie	6.181
Donaties en giften	3.687	Voorlichting	1.246
Nalatenschappen	11.500	Ondersteuning patiëntenactiviteiten	1.140
		Collectieve belangenbehartiging	659
Totaal baten van particulieren	17.612	Speerpunten Artrose en	
		Ontstekingsreuma	2.447
Baten van bedrijven	120	Speerpunt Platform	1.197
Baten van loterijorganisaties	1.100	Totaal besteed aan doelstellingen	12.870
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven	1.500	Werving baten	
		Kosten eigen fondsenwerving	3.215
Baten van andere organisaties zonder winststreven	250	Totaal werving baten	3.215
		Kosten beheer en administratie	412
Som van de geworven baten	20.582	Som van de lasten	16.497
		Saldo voor financiële baten en lasten	4.335
Overige baten	250	Financiële baten en lasten	
		Baten uit beleggingen	450
		Kosten van beleggingen	105-
		Saldo financiële baten en lasten	345
Som van de baten	20.832	Resultaat boekjaar	4.680

Jaarrekening 2021

Inhoudsopgave

Jaarrekening:

- 27 Balans per 31 december 2021
- 29 Staat van baten en lasten over 2021
- 31 Kasstroomoverzicht over 2021
- 32 Grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Algemeen:

- 33 Grondslagen voor de balans
- 35 Grondslagen voor de staat van baten en lasten
- 36 Toelichting op de balans
- 44 Toelichting op de staat van baten en lasten
- 50 Toelichting lastenverdeling
- 51 Toelichting personeelskosten

Overige gegevens:

- 53 Voorstel tot resultaatbestemming
- 54 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Bijlagen:

- 58 Gehonoreerde wetenschappelijke onderzoeksprojecten 2021

Tenzij anders aangegeven zijn alle genoemde bedragen een veelvoud van € 1.000.

Balans per 31 december 2021

Na verdeling resultaat

Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Materiële vaste activa

Financiële vaste activa

Vlottende activa

Voorraden

Vorderingen en overlopende activa

Effecten

Liquide middelen

Totaal activa

	31-12-2021	31-12-2020
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	10	19
Materiële vaste activa	239	286
Financiële vaste activa	2.831	2.501
Vlottende activa		
Voorraden	24	24
Vorderingen en overlopende activa	3.944	3.162
Effecten	23.568	22.732
Liquide middelen	663	1.745
Totaal activa	31.279	30.469

Balans per 31 december 2021

Na verdeling resultaat

Passiva

Reserves en fondsen

Continuïteitsreserve
Bestemmingsreserves
Bestemmingsfondsen

4.000
11.374
2.412

4.000
10.006
1.097

17.786

15.103

Voorzieningen

125

300

Schulden

Op lange termijn
Op korte termijn

-
13.368

100
14.966

13.368

15.066

Totaal passiva

31.279

30.469

Staat van baten en lasten over 2021

Baten	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Baten van particulieren			
Collecte	588	1.000	305
Donaties en giften	3.514	3.860	3.389
Nalatenschappen	4.957	5.750	7.695
	9.059	10.610	11.389
Baten van bedrijven			
Donaties en giften	77	120	161
	77	120	161
Baten van loterijorganisaties			
Loterijen	1.577	1.100	1.204
	1.577	1.100	1.204
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven			
Baten uit samenwerkingsverbanden	2.193	700	747
	2.193	700	747
Baten van andere organisaties zonder winststreven			
Donaties en giften	284	200	114
	284	200	114
Som van de geworven baten	13.190	12.730	13.615
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten			
	9	10	7
	9	10	7
Overige baten	36	50	31
	36	50	31
Som van de baten	13.235	12.790	13.653

Lasten	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Besteed aan doelstellingen			
Onderzoek en innovatie	6.506	7.632	6.954
Voorlichting	1.697	1.906	2.482
Ondersteuning patiëntenactiviteiten	850	1.268	1.261
Collectieve belangenbehartiging	625	815	713
Totaal besteed aan doelstelling	9.678	11.621	11.410
Wervingskosten			
Wervingskosten	3.458	3.647	2.563
Totaal wervingskosten	3.458	3.647	2.563
Kosten beheer en administratie	339	380	376
Som van de lasten	13.475	15.648	14.349
Saldo vóór financiële baten en lasten	240-	2.858-	696-
Financiële baten en lasten			
Baten uit beleggingen	3.033	450	776
Kosten van beleggingen	110-	105-	108-
Saldo financiële baten en lasten	2.923	345	668
Resultaat	2.683	2.513-	28-
Resultaatbestemming			
Continuïteitsreserve	-		-
Bestemmingsreserve bestedingsimpuls	4.043		1.129
Bestemmingsreserve projecten	2.750-		1.300-
Bestemmingsreserve financiering activa	47-		121
Bestemmingsreserve jubileum ReumaNederland	100		100
Bestemmingsreserve nog af te wikkelen nalatenschappen	22		176-
Bestemmingsfonds PPS-projecten	231		98
Bestemmingsfonds Netwerkstudie	1.084		-
Het resultaat bedraagt	2.683	2.513-	28-

Kasstroom- overzicht over 2021

	2021		2020		
Saldo baten en lasten		2.683		28-	
Rentebaten	266-		334-		
Dividend	152-		188-		
	418-		522-		
Saldo baten en lasten exclusief rentebaten en dividend			2.265		550-
Aanpassing voor posten die geen mutatie in het werkkapitaal veroorzaken:					
- afschrijvingen	321-		78		
- voorzieningsmutatie	175-		-		
- mutaties ongerealiseerde koersresultaten	1.548-		605		
	2.044-		683		
Veranderingen in het werkkapitaal					
- mutaties voorraden	-		13-		
- mutaties vorderingen	782-		205-		
- mutaties kortlopende schulden	1.598-		519		
	2.380-		301		
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		4.424-		984	
Ontvangen rente	266		416		
Ontvangen dividend	152		188		
		418		604	
Kasstroom uit operationele activiteiten			4.006-		1.588
Investing in materiële vaste activa		73-		190-	
Desinvesteringen in materiële vaste activa		450		-	
Investing in immateriële vaste activa		-		-	
Desinvesteringen in immateriële vaste activa		-		-	
Investing in financiële vaste activa		330-		1.200-	
Desinvesteringen in financiële vaste activa		-		-	
Mutatie beleggingsrekening		99-		105	
Aan- en verkopen effecten		811		1.401	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			759		116
Mutatie langlopende schulden		100-		263-	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			100-		263-
Toe-/afname liquide middelen			1.082-		891-
Liquide middelen 1 januari			1.745		854
Liquide middelen 31 december			663		1.745
Mutatie liquide middelen			1.082-		891

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

Grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Algemeen ReumaNederland strijdt voor een beter leven voor mensen met reuma vandaag en een leven zonder reumatische beperkingen morgen. Alles waar de stichting zich voor inzet, moet bijdragen aan de genezing van reuma en/of aantoonbaar de kwaliteit van het leven van mensen met reuma verbeteren. ReumaNederland ontplooit de volgende activiteiten om zijn doelstellingen te bereiken: het financieren van wetenschappelijk reumaonderzoek, het financieren van activiteiten voor reumapatiënten, het faciliteren van reumapatiëntenverenigingen, het geven van voorlichting en het opkomen voor de belangen van mensen met reuma. Zonder financiële middelen kan ReumaNederland zijn activiteiten niet uitvoeren en zijn doelen niet bereiken. Omdat ReumaNederland geen financiële steun krijgt voor zijn bedrijfsvoering en volledig afhankelijk is van donaties en giften van particulieren en private instellingen, ontplooit de organisatie haar eigen fondsenwerving.

Verslaggevingsperiode Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslagperiode van een jaar. Het boekjaar valt samen met het kalenderjaar.

Toegepaste standaarden Stichting ReumaNederland, KvK-nummer 40408531, statutair gevestigd te Amsterdam, heeft de jaarrekening opgesteld volgens Richtlijn 650 voor de Jaarverslaggeving Fondsenwervende Instellingen (RJ 650). Doel van deze richtlijn is inzicht te geven in de kosten van de organisatie en besteding van de gelden in relatie tot het doel waarvoor die fondsen bijeengebracht zijn. Deze richtlijn is tevens een van de voorwaarden voor het verkrijgen van de CBF-erkenning. Deze erkenning die door het Centraal Bureau Fondsenwerving wordt verleend aan fondsenwervende instellingen die voldoen aan de gestelde eisen, is vastgelegd in de erkenningsregeling CBF. De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. ReumaNederland is door de Belastingdienst aange-

merkt als algemeen nut beogende instelling (ANBI). Dit betekent dat ReumaNederland en zijn donateurs belastingvoordeel genieten. Zo kunnen donateurs een deel van hun gift via de belasting terugkrijgen en de organisatie hoeft geen successierecht of schenkingsrecht te betalen over schenkingen en erfenissen.

Continuïteit Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor de balans

Algemeen Activa en passiva worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Gebruik van schattingen De opstelling van de jaarrekening vereist dat de directie oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Vergelijkende cijfers De cijfers voor 2020 zijn, waar nodig, geherrubriceerd teneinde vergelijkbaarheid met 2021 mogelijk te maken.

Financiële instrumenten Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties en overige vorderingen, liquide middelen, schulden en overige te betalen posten. Financiële instrumenten (activa en verplichtingen) worden gewaardeerd tegen reële waarde en wijzigingen in die reële waarde worden verantwoord in de staat van baten en lasten. In de eerste periode van waardering worden toerekenbare transactiekosten als last in de staat van baten en lasten verwerkt.

De effecten worden gewaardeerd tegen marktwaarde per balansdatum. Garantieproducten zijn gewaardeerd tegen de garantiewaarde. De beleggingen van het fonds in aandelen worden, voor zover deze aandelen beursgenoteerd zijn, na de eerste opname gewaardeerd tegen marktwaarde. Veranderingen in de marktwaarde worden geboekt naar de staat van baten en lasten.

Kasstroomoverzicht Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Belastingen, rentebaten en soortgelijke opbrengsten, alsmede rentelasten en soortgelijke kosten, worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Immateriële vaste activa De immateriële vaste activa worden gewaardeerd op aanschafwaarde, verminderd met lineair berekende afschrijvingen, gebaseerd op de verwachte economische levensduur (5 jaar) en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. In het jaar van ingebruikname wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Materiële vaste activa Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschafprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen. De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de verwachte levensduur.

Bij de afschrijvingen worden de volgende termijnen met ingang van het jaar van aanschaf in aanmerking genomen:

Verbouwingen	6 jaar
Inventarissen	10 jaar
Computer hard- en software	4 jaar

Voorraden Voorraden worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en bijkomende kosten, zoals invoerrechten, transportkosten en andere kosten die direct kunnen worden toegerekend aan de verwerving van voorraden. Bij de waardering van de voorraden wordt rekening gehouden met de eventueel op balansdatum opgetreden waardeverminderingen.

Financiële vaste activa De verstrekte leningen in de financiële vaste activa worden opgenomen tegen nominale waarde, voor zover noodzakelijk onder aftrek van een voorziening voor het risico van oninbaarheid.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa Vaste activa met een lange levensduur worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Bedrijfsgebouwen en -terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte looptijd. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Vorderingen Indien blijkt dat de actuele waarde lager is dan de waardering op basis van historische kostprijs, dan wordt de waardering aangepast naar de lagere actuele waarde. Vorderingen zijn zo nodig gewaardeerd onder aftrek van een voorziening wegens mogelijke oninbaarheid.

Toegezegde bedragen nalatenschappen Baten uit nalatenschappen worden opgenomen in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Dit betreft het moment waarop er goedkeuring door ReumaNederland wordt gegeven op de rekening en verantwoording. Voorlopige uitbetalingen in de vorm van voorschotten worden in het boekjaar waarin ze worden ontvangen verantwoord als baten uit nalatenschappen. Nalatenschappen met vruchtgebruik worden gewaardeerd op het moment dat er sprake is van zuiver vruchtgebruik.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Voorzieningen Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Schulden Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Zodra de aanvraag voor een subsidie door het bestuur is gehonoreerd, worden de daarvoor bestemde bedragen voor het volledige bedrag van de toezegging onder schulden opgenomen. Daarbij worden kort- en langlopende schulden onderscheiden. Kortlopende schulden worden voldaan in het jaar volgend op het verslagjaar.

Overheidssubsidies De overheidssubsidies worden na toekenning als bate verantwoord in de staat van baten en lasten.

Grondslagen voor de staat van baten en lasten

Algemeen De baten en lasten worden verantwoord in het jaar waarop zij betrekking hebben.

Resultaat effecten De effecten worden opgenomen tegen marktwaarde per balansdatum. Naast de gerealiseerde resultaten worden ook de niet-gerealiseerde koersresultaten in de staat van baten en lasten verantwoord.

Lastenverdeling De kosten van de eigen organisatie die betrekking hebben op één bepaalde kernactiviteit worden volledig aan de betreffende kernactiviteit toegerekend. De kosten van Fondsenwerving en Communicatie worden onder Voorlichting en Fondsenwerving opgenomen. De personeelskosten worden voor 30 procent onder Voorlichting en voor 70 procent onder Fondsenwerving verdeeld. De fondswervende activiteiten, donateursactiviteiten en overige fondsenwerving worden voor 20 procent onder Voorlichting en voor 80 procent onder Fondswerving verdeeld. De reden is dat fondsenwervende activiteiten gedeeltelijk een algemeen voorlichtend karakter hebben. De kosten van publiekscommunicatie worden verdeeld onder Voorlichting en Fondsenwerving met de verhouding 70 tegen 30 procent. De kosten online worden verdeeld voor 55 procent Voorlichting, 10 procent Patiëntenactiviteiten, 5 procent Belangenbehartiging en 30 procent Fondsenwerving.

De personeelskosten van de Collecteorganisatie worden verdeeld onder Voorlichting en Fondsenwerving met de verhouding 30 tegen 70 procent. De reden is dat de Collecteorganisatie door het jaar heen voorlichting geeft over reuma en ReumaNederland aan organisaties en particulieren. De overige collectekosten worden volledig toegerekend aan Fondsenwerving. De kosten van de financiële administratie worden volledig toegerekend aan beheer en administratie.

De kosten van de directie worden voor 10 procent aan beheer en administratie toegerekend. Kosten van de

facilitaire afdelingen worden aan de hand van onderstaande verdeelsleutels toegerekend aan de verschillende kernactiviteiten:

- directie: evenredig per kernactiviteit
- facilitaire ondersteuning & huisvesting/secretariaat: evenredig per medewerker kantoor Amsterdam en regiocoördinatoren
- ict: evenredig per medewerker kantoor Amsterdam en regiocoördinatoren
- personeelszaken: evenredig per medewerker kantoor Amsterdam en regiocoördinatoren

Pensioenen ReumaNederland kent voor zijn personeel een pensioenregeling op basis van het middenloontselsel. De pensioenregeling is ondergebracht bij bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn. ReumaNederland betaalt hiervoor premies waarvan 60 procent door de werkgever betaald wordt en 40 procent door de werknemer. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door zijn financiële verplichtingen) dit toelaat. Ultimo 2021 was de dekkingsgraad 106,6 procent (2020: 92,6 procent). ReumaNederland heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds, anders dan het voldoen van hogere toekomstige premies. Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremie. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door de stichting of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Toelichting op de balans

Immateriële vaste activa	Software	Totaal 2021	Totaal 2020
Verkrijgingswaarde	47	47	47
Bij: investeringen (kosten van ontwikkeling)	-	-	-
Af: desinvesteringen	-	-	-
Aanschafwaarde 31 december	47	47	47
Afschrijvingen t/m vorig jaar	28	28	19
Bij: afschrijving huidig jaar	9	9	9
Af: afschrijvingen op desinvesteringen huidig jaar	-	-	-
Afschrijvingen t/m 31 december boekjaar	37	37	28
Balanswaarde 31 december	10	10	19

De software betreft een collectantenwervingsapp voor mobiele devices. De afschrijvingstermijn van vijf jaar is na ingebruikname in 2018 ingegaan en de software zal volledig voor de doelstelling gebruikt worden.

Materiële vaste activa	Inventaris	Computers	Verbouwing	Totaal 2021	Totaal 2020
Verkrijgingswaarde	359	286	362	1.007	817
Bij: investeringen	-	29	44	73	190
Af: desinvesteringen	210-	5-	235-	450-	-
Aanschafwaarde 31 december	149	310	171	630	1.007
Afschrijvingen t/m vorig jaar	287	231	203	721	652
Bij: afschrijving huidig jaar	20	30	33	83	69
Af: afschrijvingen op desinvesteringen huidig jaar	203-	3-	207-	413-	-
Afschrijvingen t/m 31 december boekjaar	104	258	29	391	721
Balanswaarde 31 december	45	52	142	239	286

Van de bovenstaande materiële vaste activa ter waarde van € 239.000 wordt 25 procent ter waarde van € 59.750 aangewend voor de bedrijfsvoering. 75 procent ter waarde van € 179.250 wordt aangewend voor het realiseren van de doelbestedingen.

Financiële vaste activa	Deelneming	Leningen	Totaal 2021	Totaal 2020
Stand per 1 januari	70	2.431	2.501	1.301
Mutaties:				
-Toename	70	260	330	1.200
-Afname	-	-	-	-
-Voorzieningen	-	-	-	-
Stand per 31 december	140	2.691	2.831	2.501

De vorderingen die vallen onder de financiële vaste activa hebben een looptijd langer dan één jaar. Vorderingen met een looptijd korter dan één jaar zijn verantwoord onder de vlottende activa. In 2017 heeft ReumaNederland een lening verstrekt aan een niet-geconsolideerde deelneming Trajectum Pharma B.V. met een hoofdsom van € 100.000. In 2018 en 2019 is de hoofdsom verhoogd met € 50.000, in 2020 is deze met € 74.657 verhoogd en in 2021 met € 54.515. Over de lening is een interest van 3,5% per jaar verschuldigd, maximale lening is € 500.000.

In 2019 heeft ReumaNederland leningen verstrekt aan niet-geconsolideerde deelnemingen ArthroSave (hoofdsom € 250.000; rente 5% per jaar), Hy2Care (hoofdsom € 500.000; rente 3,5% per jaar), deze is in 2020 verhoogd met € 500.000 en Chondropeptix (hoofdsom € 250.000; rente 3,5% per jaar), deze is in 2020 verhoogd met € 250.000.

In 2021 heeft ReumaNederland leningen verstrekt aan niet-geconsolideerde deelnemingen Orthros Medical (hoofdsom € 100.000; rente 6,5% per jaar; maximale lening is €150.000). De interest wordt zolang de leningen niet worden afgelost, toegevoegd aan de hoofdsom. In 2020 is er een lening verstrekt aan een niet-geconsolideerde deelneming Manometric (hoofdsom €300.000; rente 6,0% per jaar), de helft van de rente (3%) wordt afgelost en de overige helft wordt toegevoegd aan de hoofdsom. Omtrent de uitgegeven leningen zijn geen zekerheden verkregen en de leningen zijn uitgegeven voor onbepaalde tijd.

ReumaNederland is in 2019 een participatie aangegaan als lid in de Coöperatieve INZET I U.A. De eerste storting na oprichting heeft in 2019 plaatsgevonden, in 2020 hebben er geen stortingen plaatsgevonden en 2021 is er nog een storting van € 70.000 gedaan. De maximale capital call is € 700.000.

Voor al deze vorderingen geldt, evenals voor wetenschappelijk onderzoek, dat de uitkomsten van deze activiteiten deels een onvoorspelbaar karakter hebben. Als gevolg daarvan is er sprake van een onzekerheid of 100% van deze leningen daadwerkelijk terugbetaald kunnen worden. Reuma Nederland hanteert vastgestelde governance procedures en een monitoringsystematiek teneinde deze risico's zo goed als mogelijk te mitigeren.

Vorraden	31-12-2021		31-12-2020	
Vorraden beschikbaar voor doelstelling	24		24	
Totaal vorderingen		24		24

De voorraden bestaan uit Fitbits, ten behoeve van acties en lepeltjes als jubileumgeschenken voor vrijwilligers.

Vorderingen en overlopende activa	31-12-2021		31-12-2020	
Nalatenschappen	181		540	
Nalatenschappen vruchtgebruik	265		243	
Overlopende rente op obligaties	69		94	
Loterijen	827		476	
Overige te vorderen posten	7		7	
Debiteuren	3		11	
PPS-toeslagen	1.979		1.578	
Netwerkstudie	542		-	
Pensioenpremies	1-		43	
Overige vooruitbetaalde posten	72		170	
Totaal vorderingen en overlopende activa		3.944		3.162

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Effecten	31-12-2021		31-12-2020	
Beleggingsportefeuille:				
Obligaties	11.547		10.666	
Aandelen (ter beurse genoteerd)	11.853		11.997	
Beleggingsrekeningen	168		69	
		23.568		22.732
Nalatenschappenportefeuille:		-		-
Totaal effecten		23.568		22.732

De totale portefeuille van € 23,6 miljoen heeft een langetermijnhorizon, zodat er ook voor een langetermijn-beleggingsstrategie gekozen is. Om waardebehoud op de lange termijn na te streven, is gekozen voor een behoudende beleggingsmix van 50% obligaties en 40% aandelen en 10% (indirect) onroerend goed met een bandbreedte van plus of min 10%. Het saldo op de beleggingsrekening bedroeg per 31 december 2021 € 0,2 miljoen. De waarde van de effecten met een beursnotering bedroeg € 23,4 miljoen. Alle effecten uit de beleggingsportefeuille staan ter vrije beschikking van ReumaNederland. Daarnaast wordt door ReumaNederland een effectenportefeuille aangehouden met aandelen en obligaties verkregen uit nalatenschappen.

Liquide middelen	31-12-2021		31-12-2020	
Rekening-courant saldi banken	663		1.465	
Spaarrekeningen	-		280	
Totaal liquide middelen		663		1.745
De opbouw van de spaarrekeningen is als volgt:				
Rabo Doelreserveren	-		280	
		-		280

Alle liquide middelen zijn vrij besteedbaar.

Continuïteitsreserve	31-12-2021		31-12-2020	
Continuïteitsreserve	4.000		4.000	

De continuïteitsreserve is ongewijzigd ten opzichte van vorig jaar en valt met € 4,0 miljoen ruim binnen de Richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen. Deze richtlijn stelt dat de continuïteitsreserve maximaal 1,5 maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie mag bedragen. Op basis van de cijfers van 2021 bedraagt dit maximum € 8,4 miljoen. De directie van ReumaNederland is echter van mening dat de huidige omvang van de reserve van € 4,0 miljoen, gebaseerd op de gedurende één jaar doorlopende vaste kosten (personele, huisvestings- en algemene kosten) van de werkorganisatie, voldoet om de continuïteit van de organisatie te waarborgen.

Bestemmingsreserves	31-12-2021	Resultaat- bestemming 2021	Herverdeling 2021	31-12-2020
Bestemmingsreserve bestedingsimpuls	10.096	4.043	-	6.053
Bestemmingsreserve projecten	150	2750-	-	2.900
Bestemmingsreserve financiering activa	263	47-	-	310
Bestemmingsreserve jubileum ReumaNederland	600	100	-	500
Bestemmingsreserve nog af te wikkelen nalatenschappen	265	22	-	243
Totaal Bestemmingreserves	11.374	1.368	-	10.006

Naast de continuïteitsreserve heeft de directie vijf bestemmingsreserves gevormd.

De eerste is de '**bestemmingsreserve bestedingsimpuls**'. Het resultaat na verdeling aangaande de bestemmingsreserves projecten, financiering activa, jubileum ReumaNederland, nog af te wikkelen nalatenschappen, bestemmingsfonds PPS-projecten en bestemmingsfonds Netwerkstudie komt ten laste van deze bestemmingsreserve. ReumaNederland spreidt deze extra bestedingsimpuls uit over een aantal jaren, zodat de hoge kwaliteitseisen die aan de subsidieverzoeken worden gesteld onverminderd van kracht blijven.

De tweede is de '**bestemmingsreserve projecten**'. Deze reserve wordt aangehouden ter aanwending voor het project ARCH. De looptijd van dit project zal variëren tussen de drie en zeven jaar.

De derde is de '**bestemmingsreserve financiering activa**'. Deze reserve wordt aangehouden voor de middelen die zijn aangewend voor de investeringen in activa ten behoeve van de bedrijfsvoering en de doelstelling.

De vierde is de '**bestemmingsreserve jubileum ReumaNederland**'. Deze reserve wordt jaarlijks met € 100.000 opgebouwd voor het 100-jarig bestaan in 2026 van ReumaNederland ten behoeve van diverse activiteiten, met name voor vrijwilligers (totaal 50.000).

De vijfde is de '**bestemmingsreserve nog af te wikkelen nalatenschappen**'. Deze reserve is ontstaan door de systematiek voor waardering van vruchtgebruiken op nalatenschappen. De waardering vindt jaarlijks plaats.

Wanneer door derden aan een deel van de middelen een specifieke besteding is gegeven, wordt dit deel aangemerkt als een 'bestemmingsfonds'.

Het verloop van de bestemmingsfondsen in 2021 is als volgt:

Bestemmingsfondsen	31-12-2021	Resultaat- bestemming 2021	Herverdeling 2021	31-12-2020
Bestemmingsfonds PPS-projecten	1.328	231	-	1.097
Bestemmingsfonds Netwerkstudie	1.084	1.084	-	-
Totaal Bestemmingsfondsen	2.412	1.315	-	1.097

Het '**bestemmingsfonds PPS-projecten**'. Deze fonds van € 1.328.000 wordt aangehouden ter aanwending voor de PPS-projecten. De looptijd van deze projecten zal variëren tussen de twee en vier jaar.

De tweede is het '**bestemmingsfonds Netwerkstudie**'. Dit fonds wordt aangehouden ter aanwending voor de netwerkstudie. De looptijd van dit project zal variëren tussen de drie en zeven jaar.

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen kan als volgt worden weergegeven:

	Patiënten- organisaties	Totaal 2021	Totaal 2020
Stand per 1 januari	300	300	300
Mutaties:			
- Toevoegingen ten laste van het resultaat	226-	226-	278-
- Onttrekkingen	226	226	278
- Vrijval ten gunste van het resultaat	175-	175-	-
Stand per 31 december	125	125	300

Er is een financieringssysteem voor de ondersteuning van patiëntenorganisaties ingevoerd. De patiëntenorganisaties kunnen aanspraak maken op een lumpsumbijdrage van € 10 per lid. Daarnaast kunnen zij op projectbasis aanvullende financiering aanvragen. Vrijval is gebaseerd op het teruggelopen aantal leden bij de patiëntenorganisaties.

Schulden	31-12-2021			31-12-2020		
Wetenschappelijke onderzoeksprojecten	3.490			6.235		
Grootschalige projecten wetenschappelijk onderzoek	4.340			3.332		
Research Centres of Excellence (1)	402			481		
Bijzondere projecten	235			181		
UP-projecten	15			15		
Totaal wetenschappelijk onderzoek (2)	8.482			10.244		
Waarvan schulden op lange termijn			-			100
Waarvan schulden op korte termijn		8.482			10.144	
Overige schulden op korte termijn						
Crediteuren	4.370			4.066		
Overige te betalen posten	232			422		
Verplichtingen vakantiegeld en -dagen	176			206		
Loonheffing en sociale verzekeringpremies	108			128		
		4.886			4.822	
Totaal schulden op korte termijn			13.368			14.966
Totaal schulden			13.368			15.066

1) Zie ook de waarderingsgrondslagen op pagina 35; deze € 0,4 miljoen is opgenomen als schuld op korte termijn.

2) Het beleid voor wat betreft de toekenningen van wetenschappelijke onderzoeksprojecten en Research Centres of Excellence is dat deze met ingang van 2013 maximaal voor een periode van een jaar toegekend en in de kosten verantwoord worden. De (internationale) samenwerkingsprojecten wetenschappelijk onderzoek kunnen worden verantwoord voor de volledige looptijd. Dit is afhankelijk van de soort samenwerking. Deze hebben over het algemeen een looptijd langer dan een jaar.

Schulden op lange termijn

	Weten- schappelijke onderzoeks- projecten	Totaal 2021	Totaal 2020
Stand per 1 januari	100	100	363
Mutaties:			
Toename	-	-	-
Afname	100-	100-	263-
Stand per 31 december	-	-	100

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Uit hoofde van een afgesloten leasecontract ten behoeve van operationele activiteiten (automatisering) bestaan per balansdatum de volgende verplichtingen:

Dit contract heeft een looptijd van 5 jaar en loopt af in 2026.

De verplichting met een looptijd tot maximaal 1 jaar bedraagt € 9.048.

De verplichting met een looptijd tussen de 1 tot 5 jaar bedraagt € 35.438.

Deze operationele leasekosten worden lineair over de leaseperiode in de staat van baten en lasten verwerkt.

Uit hoofde van de afgesloten huurovereenkomst van het bedrijfspand, die loopt tot 1 september 2022 en vervolgens jaarlijks zal worden verlengd, bestaat per balansdatum de volgende verplichting:

De verplichting met een looptijd tot maximaal 1 jaar bedraagt € 135.167.

De verplichting met een looptijd tussen de 1 tot 5 jaar bedraagt € 90.111.

Toelichting op de staat van baten en lasten

Baten van particulieren	2021		2020	
Collecte	588		305	
Donaties en giften 1)	3.514		3.389	
Nalatenschappen 2)	4.957		7.695	
Totaal baten van particulieren		9.059		11.389
1) Donaties en giften	2021		2020	
Mailingacties	1.039		1.145	
Major donors	238		149	
Machtingen periodiek	1.692		1.584	
Machtingen eenmalig	8		13	
Schenkingen	240		231	
Online	55		44	
Giften oliebollenbakkers	5		5	
Overige donaties	237		218	
Totaal donaties en giften		3.514		3.389
2) Baten uit nalatenschappen	2021		2020	
Erfstellingen	4.074		6.999	
Legaten	883		696	
Totaal nalatenschappen		4.957		7.695
Baten van bedrijven	2021		2020	
Donaties en giften 3)	77		161	
Totaal baten van bedrijven		77		161
3) Donaties en giften	2021		2020	
Mailingacties	5		13	
Major donors	40		108	
Online	4		1	
Overige donaties	28		39	
Totaal donaties en giften		77		161

Baten van loterijorganisaties	2021		2020	
VriendenLoterij	1.169		810	
Nederlandse Loterij	408		394	
Totaal baten van loterijorganisaties		1.577		1.204

De inkomsten van de Nederlandse Loterij worden via Stichting Loterijacties Volksgezondheid verdeeld en ontvangen.

Baten van verbonden organisaties zonder winststreven	2021		2020	
Bijdrage PPS consortia	1.077		881	
Bijdrage IMI APPROACH	32		134	
Bijdrage netwerkstudie	1.084		-	
Totaal baten van verbonden organisaties zonder winststreven		2.193		747
Baten van andere organisaties zonder winststreven	2021		2020	
Donaties en giften 4)	284		114	
Totaal baten van andere organisaties zonder winststreven		284		114
4) Donaties en giften	2021		2020	
Mailingacties	5		14	
Major donors	248		66	
Overige donaties	31		35	
Totaal donaties en giften		284		115

Baten als tegenprestatie voor levering van producten en/of diensten	2021		2020	
Opbrengst brochures en cursus ReumaUitgedaagd!	6		5	
Opbrengst overig	3		2	
Totaal baten als tegenprestatie voor levering van producten en/of diensten		9		7

Overige baten	2021		2020	
Opbrengsten acties	36		31	
Totaal overige baten		36		31

Financiële baten en lasten	2021		2020	
Rente obligaties	152		252	
Bank- en depositorente	1-		-	
Rente leningen u/g	115		82	
Dividend	152		188	
Gerealiseerd koersresultaat	1.067		859	
Mutatie niet-gerealiseerd koersresultaat	1.548		605-	
		3.033		776
Af: kosten beheer beleggingen		110-		108-
Totaal financiële baten en lasten		2.923		668

De baten uit beleggingen zijn opgebouwd uit interest op vastrentende waarden (obligaties/bankrente/leningen u/g), dividenden op aandelen en de gerealiseerde en ongerealiseerde koersresultaten op effecten.

De bankkosten zijn verantwoord bij de activiteiten waarop ze direct betrekking hebben.

In de begroting is geen rekening gehouden met gerealiseerde dan wel ongerealiseerde koersresultaten. Het voor 2021 begrote bedrag van € 0,45 miljoen bestaat uit dividenden, rente op obligaties en bank- en depositorente.

De realisatie bedroeg € 0,3 miljoen. Daarnaast is interest gerealiseerd op leningen u/g.

In 2021 is een koerswinst op aandelen en beursgenoteerd vastgoed gerealiseerd van € 1,08 miljoen en bedroegen de ongerealiseerde koerswinsten € 2,02 miljoen. Op obligaties werd een koersverlies van € 0,02 miljoen gerealiseerd en was de ongerealiseerde koerswinst € 0,47 miljoen.

Onderzoek en innovatie	2021		2020	
Wetenschappelijke onderzoeksprojecten ¹⁾				
Fundamenteel onderzoek	132-		46-	
Klinisch onderzoek	-		129-	
Translationeel onderzoek	403-		69-	
Serendipity	18-		81	
Fundamenteel-Translationeel onderzoek	487		1.661	
Klinisch-Translationeel onderzoek	732		514	
Bijzonder onderzoek	80		28	
		746		2.040
Research Centres of Excellence		1.540		1.540
(Internationale) samenwerkingsprojecten wetenschappelijk onderzoek		968		719
PPS-projecten		943		734
Commerciële onderzoeksprojecten		124		100
Project ARCH		1.600		1.300
Overige wetenschappelijke subsidies		66-		1
Congressen, symposia en systemen		14		47
Uitvoeringskosten eigen organisatie		637		473
Totaal bijdrage onderzoek en innovatie		6.506		6.954

¹⁾ Deze kosten bestaan hoofdzakelijk uit wetenschappelijke onderzoeksprojecten. Deze kunnen nieuw toegekende of voortgezette onderzoeksprojecten betreffen. Zie bijlage 'Gehonoreerde wetenschappelijke onderzoeksprojecten 2021'.

Toelichting wetenschappelijke onderzoeksprojecten en Research Centres of Excellence

Het beleid voor wat betreft de toekenningen van wetenschappelijke onderzoeksprojecten en Research Centres of Excellence is dat deze met ingang van 2013 maximaal voor een periode van een jaar toegekend en in de kosten verantwoord worden. Per jaar wordt het onderzoeksproject getoetst aan de projectvoorwaarden; als aan deze wordt voldaan, vindt er een nieuwe toekenning plaats voor wederom maximaal een jaar.

Daarentegen kunnen de (internationale) samenwerkingsprojecten wetenschappelijk onderzoek worden verantwoord voor de volledige looptijd in het jaar dat het is toegezegd. Deze hebben over het algemeen een looptijd langer dan een jaar.

Voorlichting	2021		2020	
Communicatie	477		461	
Mailingkosten	90		619	
Magazines/nieuwsbrieven	15		25	
Brochures	-		1	
Website / hosting	68		100	
Kosten publiciteit en evenementen	12		116	
Projecten	-		9	
Jaarverslag	1		3	
Patiënteninformatie	236		130	
	899		1.464	
Uitvoeringskosten eigen organisatie		798		1.018
Totaal kosten voorlichting		1.697		2.482

Ondersteuning patiëntenactiviteiten	2021		2020	
Lumpsum patiëntenverenigingen	51		261	
Projectsubsidies	485		747	
Overige activiteiten	132		46	
	668		1.054	
Uitvoeringskosten eigen organisatie		182		207
Totaal ondersteuning patiëntenactiviteiten		850		1.261

Er heeft een vrijval van de voorziening patiëntenorganisaties van € 175.000 plaatsgevonden, deze is gebaseerd op het teruggelopen aantal leden bij de patiëntenorganisaties.

Collectieve belangenbehartiging	2021		2020	
Belangenbehartiging	220		195	
Uitvoeringskosten eigen organisatie	405		518	
Totaal collectieve belangenbehartiging		625		713

Wervingskosten	2021		2020	
Mailingkosten	280		496	
Donateursactiviteiten	840		-	
Communicatie	155		157	
Collectiekosten	414		548	
Kosten verkoop artikelen	43		62	
	1.732		1.263	
Uitvoeringskosten eigen organisatie		1.726		1.300
Totaal wervingskosten		3.458		2.563

Kosten beheer en administratie	2021		2020	
Personeelskosten	223		215	
Huisvestingskosten	32		27	
Kantoor- en algemene kosten	84		134	
Totaal kosten beheer en administratie		339		376

Percentages	2021	Begroting 2021	2020
Kosten eigen fondsenwerving in % van baten eigen fondsenwerving	26,2%	28,6%	18,8%
Kosten beheer en administratie in % van totale lasten	2,5%	2,4%	2,6%
Besteding aan doelstelling in % van totale baten	73,1%	90,9%	83,6%
Besteding aan doelstelling in % van totale lasten	71,8%	74,3%	79,5%

Accountantshonoraria

De lasten van de controlerend accountant, betrekking hebbend op de controlewerkzaamheden die zijn verricht in het boekjaar 2021, bedroegen € 78.835. In 2020 bedroegen de accountantshonoraria € 69.883.

Toelichting lastenverdeling

Specificatie en verdeling kosten naar bestemming

Bestemming	Doelstelling				Wervings- kosten	Beleg- gingen	Beheer en admini- stratie	Totaal 2021	Begroot 2021	Totaal 2020
	Onder- zoek en innovatie	Voor- lichting	Patiënten- organi- saties	Belangen- behar- tigting	Eigen fondsen werving					
Subsidies en bijdragen	5.869	0	656	0	0	0	0	6.525	7.871	7.523
Uitbesteed werk	0	292	0	214	1.490	110	0	2.106	2.238	1.413
Publiciteit en communicatie	0	607	12	6	242	0	0	867	1.034	1.629
Personeelskosten	510	657	139	302	1.281	0	223	3.112	3.587	2.927
Huisvestingskosten	71	79	18	39	252	0	32	491	432	422
Kantoor- en alg. kosten	56	62	25	64	193	0	84	484	591	543
Totaal	6.506	1.697	850	625	3.458	110	339	13.585	15.753	14.457

Toelichting personeelskosten

Gemiddeld aantal personeelsleden:	2021	2020
Uitgedrukt in fulltime arbeidsplaatsen o.b.v. 36 uur	33,6	39,0

Het aantal medewerkers op 31 december 2021 is 39 (2020: 39).

Salarisschalen

ReumaNederland heeft een eigen arbeidsvoorwaardenpakket met een actueel salaris- en functiehuis. ReumaNederland heeft de wens om marktconform te belonen, met als uitgangspunt dat een matiging van de salarissen in de goededoelensector gewenst is zonder dat dit ten koste mag gaan van de mogelijkheid om kwalitatief goed personeel aan te stellen. De salarissen worden jaarlijks geïndexeerd.

Specificatie van de personeelskosten

Bestemming	Doelstelling					Beheer en administratie	Totaal 2021	Begroot 2021	Totaal 2020
	Onderzoek en innovatie	Voorlichting	Patiëntenorganisaties	Belangenbehartiging	Eigen fondsen werving				
Salarissen	360	455	110	239	859	177	2.200	2.579	2.345
Sociale lasten	53	67	13	33	105	23	294	358	357
Pensioenlasten	47	59	16	30	132	22	306	361	252
Overige personeelskosten	50	76	0	0	185	1	312	289	-27
Totaal	510	657	139	302	1.281	223	3.112	3.587	2.927

Personeelskosten directie

Naam	J.W. Förch	
Functie	Algemeen directeur	
Dienstverband		
Aard (looptijd)	Onbepaalde tijd	
Uren (minimaal)	36	
Part-time percentage	100	
Periode	1/1-31/12	
Bezoldiging		
Jaarinkomen		
brutoloon/salaris	123.256	
vakantiegeld	9.861	
eindejaarsuitkering	6.163	
Totaal jaarsalaris		139.280
Sociale verzekeringslasten (werkgeversdeel)		9.969
Belastbare vergoedingen		546
Pensioenlasten (wg-deel)		15.449
Totaal bezoldiging 2021		165.244
Totaal bezoldiging 2020		159.215

Toelichting

Bij de bepaling en de vaststelling van de beloning van de directie volgt ReumaNederland in de basis de regeling Beloning directeuren van goededoelenorganisaties van Goede Doelen Nederland. De regeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. De weging heeft in het verslagjaar plaatsgevonden. Dit leidde tot een zogenaamde BSD-score (Basis Score voor Directiefuncties) van 485 punten met een maximaal jaarinkomen van € 141.765 (1 fte gedurende twaalf maanden). Het voor de toetsing, aan de geldende maxima, relevante werkelijke jaarinkomen van de directie bedroeg € 139.280 in 2021. De directeur ontvangt geen dertiende maand of andersoortige bonussen. Ook heeft de directeur geen leaseauto. De indexatie (1,23%) van het salaris is gebeurd op basis van de indexatienorm van de Algemene Arbeidsvoorwaarden ReumaNederland. Aan de directie zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt. De leden van de Raad van Toezicht genieten geen bezoldiging en aan hen zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

Voorstel tot resultaat- bestemming

Het resultaat van € 2.683.000 over 2021 zal worden verdeeld over diverse bestemmingsreserves en -fondsen. € 47.000 zal worden onttrokken aan de bestemmingsreserve financiering activa, € 100.000 zal worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve jubileum ReumaNederland, € 231.000 zal worden toegevoegd aan het bestemmingsfonds PPS-projecten, € 22.000 zal worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve nog af te wikkelen nalatenschappen, € 2.750.000 zal worden onttrokken aan de bestemmingsreserve projecten, €1.084.000 zal worden toegevoegd aan het bestemmingsfonds Netwerkstudie en € 4.043.000 zal worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve bestedingsimpuls.

Amsterdam, 31 mei 2022
Goedgekeurd door de Raad van Toezicht

Bestuurder/Algemeen directeur
Jan-Willem Förch

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de directeur-bestuurder en de raad van toezicht van Stichting ReumaNederland

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Stichting ReumaNederland ('de stichting') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting op 31 december 2021 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met Richtlijn 650 'Fondsenwervende instellingen' van de Nederlandse Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ 650).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2021;
2. de staat van baten en lasten over 2021; en
3. de toelichting met de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is RJ 650

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting ReumaNederland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van de onzekerheden inzake de waardering van verstrekte leningen

Wij vestigen de aandacht op het onderdeel financiële vaste activa in de toelichting op pagina 37 van de jaarrekening waarin de onzekerheden inzake de waardering van de verstrekte leningen aan startups zijn beschreven. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het financieel jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Voorwoord;
- Verslag Raad van Toezicht;
- Hoofdstuk 1. Activiteiten en resultaten;
- Hoofdstuk 2. Organisatie en bestuur;
- Hoofdstuk 3. Financiële verantwoording;
- Bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van RJ 650 'Fondsenwervende organisaties' vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directeur-bestuurder is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met RJ 650 'Fondsenwervende organisaties'.

C. Beschrijving van de verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directeur-bestuurder en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De directeur-bestuurder is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met RJ 650 'Fondsenwervende organisaties'. In dit kader is de directeur-bestuurder verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directeur-bestuurder noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directeur-bestuurder afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directeur-bestuurder de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directeur-bestuurder het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de stichtingsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directeur-bestuurder moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar stichtingsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directeur-bestuurder en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directeur-bestuurder gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar stichtingsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeeft.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad van toezicht over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Almere, 27 juni 2022

Kreston Lentink Audit B.V.

Was getekend

drs. A. Bos RA

Bijlagen

Gehonoreerde wetenschappelijke onderzoeksprojecten 2021

Projectnummer, onderzoeksinstelling en titel	Aantal jaar	Loopjaar	Bedrag (€)
FUNDAMENTEEL			
Diverse projecten			132.633-
Afsluitingsboekingen			
TOTAAL FUNDAMENTELE ONDERZOEKSPROJECTEN:			132.633-
TRANSATIONEEL			
Diverse projecten			403.589-
Afsluitingsboekingen			
TOTAAL TRANSATIONELE ONDERZOEKSPROJECTEN:			403.589-
SERENDIPITY			
Diverse projecten			17.633-
Afsluitingsboekingen			
TOTAAL SERENDIPITY ONDERZOEKSPROJECTEN:			17.633-
FUNDAMENTEEL-TRANSLATIONEEL			
18-1-204 Radboudumc			
Breaking the circle: Interleukin-1 β stimulation of adipose stem cells increases their therapeutic efficacy in posttraumatic osteoarthritis via potentiation of anti-inflammatory actions in neutrophils	2	2	80.620
19-1-204 Radboudumc			
Osteoarthritis treatment: 'Give it some GAS(6)!'	2	2	24.129
19-1-402 LUMC			
Targeted delivery of Antigen-Drug conjugates to auto-reactive B-cells	4	3	65.623
19-1-403 UMCU			
Closing in on the key immune regulators in Juvenile Idiopathic Arthritis	4	3	64.530
Transport			234.902

Projectnummer, onderzoeksinstelling en titel Transport	Aantal jaar	Loopjaar	Bedrag (€) 234.902
18-1-401 UMCU locatie WKZ (Utrecht) Re-energizing effector T cells in JIA : exploiting autophagy as a novel therapeutic approach	4	4	€ 63.718
18-1-402 Radboudumc Hormones hurt! Why women suffer more from pain in arthritis...	4	4	€ 65.962
18-1-403 UMC Utrecht CD200R as a therapeutic target in SLE: translation to clinical practice	4	4	€ 69.891
18-1-404 AMC The B cell lineage in ANCA-associated vasculitis: functional characterisation and targeting of NF- κ B as a novel treatment modality	4	3	€ 65.981
Diverse projecten Afsluitingsboekingen			€ -13.051
TOTAAL FUNDAMENTEEL-TRANSLATIONELE ONDERZOEKSPROJECTEN:			<u>€ 487.403</u>

Projectnummer, onderzoeksinstelling en titel	Aantal jaar	Loopjaar	Bedrag (€)
KLINISCH-TRANSLATIONEEL			
19-2-202 Erasmus MC Late childhood hip dysplasia, the most important risk factor for hip osteoarthritis.	2	1	77.259
19-2-301 LUMC/Erasmus MC Understanding the course, underlying mechanisms and reversibility of fatigue, pain and functional limitations (disease aspects that patients perceive as most important) during the development of RA	3	3	82.687
19-2-401 Erasmus MC Towards better care for women with rheumatoid arthritis and a wish to conceive by unraveling immunological mechanisms underlying subfertility.	4	3	64.961
21-1-101 UMCG Evaluation of chronic (back) pain in patients with axial spondyloarthritis; beyond inflammation	1	1	76.500
21-1-201 LUMC In-depth evaluation of clinical and immunological responses after autologous stem cell transplantation for early diffuse systemic sclerosis	2	1	79.990
21-1-202 St. Maartenskliniek Improving long-term safety and cost-effectiveness by dose reduction and withdrawal of TNF-inhibitors in Psoriatic Arthritis and Axial Spondyloarthritis: long term extension of the DRESS-PS study	2	1	42.665
21-1-203 LUMC Pain in osteoarthritis: what is the role of central sensitization and small fiber pathology?	2	1	76.751
21-1-204 Erasmus MC Identifying risk factors for knee osteoarthritis by understanding adolescent knee joint development	2	1	77.597
Transport			<u>578.410</u>

Projectnummer, onderzoeksinstelling en titel	Aantal jaar	Loopjaar	Bedrag (€)
Transport			578.410
21-1-205 Erasmus MC The happy hip: towards prevention and personalized management of hip osteoarthritis	2	1	76.573
21-1-206 UMCG Vaginal dryness in relation to sexual function and pathophysiology in Sjögren's syndrome	2	1	68.399
Diverse projecten Afsluitingsboekingen			8.549
TOTAAL KLINISCH-TRANSLATIONELE ONDERZOEKSPROJECTEN:			<u>731.931</u>

Samenstelling commissies en adviesraden per 31 december 2021

Wetenschappelijke Adviesraad (WAR)

Dhr. prof. dr. R.A.W. van Lier (voorzitter)
Mw. dr. H.A. van Vugt (secretaris)
Dhr. dr. A.A. den Broeder
Mw. dr. E. Brouwer
Dhr. prof. dr. P.J. Coffey
Mw. dr. L.B. Creemers
Dhr. dr. P.L.A. van Daele
Mw. prof. dr. A.W.M. Evers
Dhr. dr. F.A. van Gaalen
Dhr. dr. T. Gosens
Mw. prof. dr. A.H.M. van der Helm-van Mil
Dhr. prof. dr. P.M. van der Kraan
Dhr. prof. dr. F.G.M. Kroese
Mw. dr. J. van der Laken
Mw. dr. J.B.J. van Meurs
Mw. dr. J.N. Post
Dhr. dr. J. Runhaar
Dhr. dr. S.W. Tas
Dhr. dr. J.L. Tol
Dhr. dr. W.E. van Spil
Dhr. dr. S.J. Vastert
Mw. prof. dr. C. Veenhof
Dhr. dr. A.A. te Velde
Dhr. dr. P.M.J. Welsing
Dhr. dr. T.J.M. Welting

Ervaringsdeskundigencommissie (EDC)

Mw. S.G.A.M. Ahoud-Schoenmakers
Mw. N. Bool van der Putten
Mw. P.M.J. Borsje
Mw. L.M. Chaudron
Mw. ir. Els A.M. van Eekelen MBA
Mw. M.H. Francken
Mw. I.C. Meijer- van der Linden
Mw. M.H.T. van Os-Hoenselaar
Mw. I.W.C. Raats-Hage MSc.
Dhr. J.H.C.M. van Veldhoven
Mw. drs. M.Y. Visser
Mw. E.M. Kokkeler
Mw. ir. R. Bruinenberg
Mw. L. van Tweel-Groot
Dhr. M.K.F. Kraus

Dhr. J.A. Groenveld
Mw. I.L. Esmeijer
Mw. M. Clarisse
Mw. M.M.J. Damen-Swarts
Mw. M.M.J. Dassen MSc.
Mw. L. Jongbloed
Mw. L. Creyton
Dhr. dr. P.Y. Wielinga
Mw. M. Colenbrander
Mw. A.A. Martinez
Dhr. H. Wiegant
Dhr. J. van Liempt
Mw. M.A. van Eijkeren
Mw. D.J.P. van Gulik
Mw. H.M. Kleiterp
Mw. M.J. Libbers - van Ooijen

Patiëntenadviesraad (PAR)

M. van Wijngaarde
C. Kion-Koster
F. Glaser
R. Braamburg
A. Sibbes
G. van Wageningen
F. Kaje
dhr. T.F.W. Meuwissen
dhr. T. Mehdi

Lijst met gebruikte afkortingen

Aandoeningen en medische termen

Ax-SpA Axiale spondyloarthritis
COVID-19 Corona Virus Disease 19 (ziekte veroorzaakt door het nieuwe coronavirus)
JIA Juvenile Idiopathische Arthritis (jeugdreuma)
OA Osteoarthritis (Engelse term voor artrose)
PREM Patient Reported Experience Measurement
RA Reumatoïde artritis
SLE Systemische lupus erythematoses
SSc Systemische sclerose (sclerodermie)

Organisaties intern/extern

ABP Adviesraad Bijzondere Projecten
AMC Academisch Medisch Centrum, onderdeel van Amsterdam UMC
ANBI Algemeen nut beogende instelling
ARCH Arthritis Research and Collaboration Hub (behandel- en onderzoeksnetwerk)
CBF Centraal Bureau Fondsenwerving
CBG College ter Beoordeling van Geneesmiddelen
DHD Dutch Hospital Data
EDC Ervaringsdeskundigencommissie
Erasmus MC Erasmus Medisch Centrum
EULAR European League Against Rheumatism
FES Fibromyalgie En Samenleving (patiëntenvereniging)
INZET Investeren in Zelfstandigheid en Technologie (coöperatieve)
IVC Internationale Visitatiecommissie
KBO-PCOB Ouderenkoepel
KNGF Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie
LUMC Leids Universitair Medisch Centrum
MT Managementteam/managementteamlid
MUMC Maastricht Universitair Medisch Centrum
NCZ Netwerk Cliëntenraden in de Zorg
NHPR Nederlandse Health Professionals in de Reumatologie
NIVEL Nederlands Instituut voor Onderzoek van de Gezondheidszorg
NOV Nederlandse Orthopaedische Vereniging
NVR Nederlandse Vereniging voor Reumatologie
PAR Patiëntenadviesraad

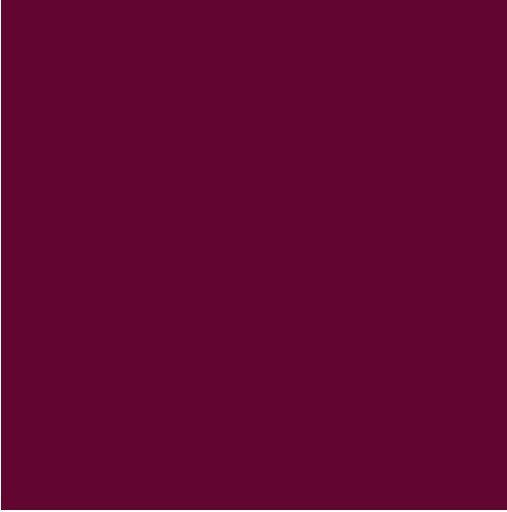
PARE People with Arthritis/Rheumatism in Europe
RvT Raad van Toezicht
SGF Samenwerkende Gezondheidsfondsen
SRPN Samenwerkende Reuma Patiëntenorganisaties Nederland
Radboudumc Radboud universitair medisch centrum
RCE Research Centre of Excellence
RIMLS Radboud Institute for Molecular Life Sciences
UMCG Universitair Medisch Centrum Groningen
UMC Utrecht Universitair Medisch Centrum Utrecht
VUmc Vrije Universiteit medisch centrum, onderdeel van Amsterdam UMC
V&VN Verpleegkundigen en Verzorgenden Nederland
VWS Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WAR Wetenschappelijke Adviesraad
WKZ Wilhelmina Kinderziekenhuis
ZiNL Zorginstituut Nederland
ZN Zorgverzekeraars Nederland

Realisatie en productie:

Afdeling Corporate Communicatie ReumaNederland

Ontwerp en drukwerk:

Rijser – Studio, Print en Druk – Purmerend

ReumaNederland

Postbus 59091
1040 KB Amsterdam

t 020 589 64 64

info@reumanederland.nl
reumanederland.nl

ReumaNederland, Amsterdam